

საქართველოს
ეროვნული
ბიბლიოთეკა

ლეონი
ქართულ
სცენაზე

ვანგანებ საქარისე

ფელი
ქართულ
სცენაზე

რედაქტორი: **მანანა სანადირაძე**

შემდგენელი: **ლევან დოლიძე**

მხატვარ-
დიზაინერი: **გიორგი ავსაჯანიშვილი**

ფერადი
ფოტოები: **ლევან გორგიჯანიძე**

ტექნიკური
რედაქტორი: **ზაირა ბასილაშვილი**

კორექტორები: **ქეთევან ზაქარაიშვილი**
დავით ბაგრატიშვილი

„რამდენი ბედნიერი დღე განმიცდია...“

”მე ბედნიერი კაცი ვარ იმით, რომ ბევრი დიდი მსახიობის გვერდით მომიხდა მუშაობა და მათგან ბევრი რამ ვისწავლე, მაგრამ უბედური ვარ იმით, რომ ისინი ჩემი ხელით დავასაფლავე, — აი, ეს არის ჩემი ტრაგედია!“ — ამას ამბობს 88 წლის ვახტანგ სალარიძე — თბილისის საპატიო მოქალაქე, ღირსების ორდენის კავალერი, ყოფილი საბჭოთა კავშირის მრავალი ჯილდოს მფლობელი, საქართველოს სახალხო არტისტი. კაცი, რომელიც 70 წელია ქართულ სცენას ემსახურება და თავისი ბრწყინვალე საშემსრულებლო ოსტატობითა და რაინდული ბუნებით დღესაც ხიბლავს მაყურებელს.

ვახტანგ სალარიძე 1912 წლის 24 ივლისს დაიბადა, შთამომავლობით ღვთისმსახურთა ოჯახში. მამა, დავით სალარიძე, 1914 წლიდან სიონის საკათედრო ტაძრის მთავარი დიაკვანი, ხოლო მღვდლად კურთხევის შემდეგ სოფელ რუისის ისტორიული ფერისცვალების ეკლესიის წინამძღვარი გახლდათ. ხუთი ვაჟკაცი იზრდებოდა მამა დავითის ოჯახში. მას საოცარი მუსიკალური ნიჭი და ხმა ჰქონდა. თბილისის ოპერის თეატრის სცენაზე ახალშექმნილმა სახელმწიფო კაპელამ კონცერტი გამართა, რომელშიც ცნობილი ქართველი კომპოზიტორისა და ლოტბარის — ნიკო სულხანიშვილის მცდელობითა და საქართველოს მაშინდელი კათოლიკოს-პატ-

რიარქის, უწმიდესისა და უნეტარესის კირიონ II-ის ლოცვა-კურთხევით, დავით სალარიძე სოლოს მღეროდა. ხელოვნების სიყვარული სწორედ ნიკო სულხანიშვილმა ჩაუნერგა პატარა ვახტანგს.

დამყარდა საბჭოთა წყობილება, რომელიც მთელი მონდომებით ცდილობდა, ადამიანი, პირველ რიგში, უფლისგან დაეშორებინა, რათა საკუთარი იდეები, საკუთარი კერპები ადვილად მოეხვია თავს. მძიმე დღეები დაუდგა სალარიძეების ოჯახს. სასწაულებრივად გადაურჩა მამა დავითი რეპრესიებს და მხოლოდ 1953 წელს დაუბრუნდა სიონის საკათედრო ტაძარს.

რვა წლის ვახტანგ სალარიძე უფროსი ძმის — ირაკლის მიერ დადგმულ საშინაო სპექტაკლებში მონაწილეობდა. სწორედ იმ დროიდან ჩაესახა თეატრის სიყვარული და ჯერ კიდევ სრულიად ახალგაზრდამ მსახიობის რთული გზა აირჩია.

მისი აქტიორული ცხოვრება ბორჯომში დაიწყო — სახალხო თეატრის სცენაზე მსახიობმა და რეჟისორმა ალექსანდრე ყიასაშვილმა გაბრიელ სუნდუკიანის „პეპო“ დადგა, 17 წლის ვახტანგმა გიქოს როლი შეასრულა.

1929 წელს ვახტანგ სალარიძე ჩაირიცხა რუსთაველის სახელობის თეატრთან არსებულ ორწლიან თეატრალურ სტუდიაში, სადაც მხო-

ლოდ ერთი წელი ისწავლა. ცნობილმა თეატრალურმა მოღვაწემ გრიგოლ (გუგული) ბუხნიკაშვილმა ჩამოაყალიბა ცეკავშირთან არსებული მოძრავი თეატრი, 1930 წლიდან ვახტანგ სალარიძე მისი წევრია. აი, როგორ იხსენებს მსახიობი იმ პერიოდს: „გამაყოფდი, რომ ამ დასის წარმომადგენელი ვიყავი, მან გამამდიდრა ახალი, სასიამოვნო შეგრძნებებით. როცა განვლილ გზას გავცქერი, ყოველთვის ვიგონებ ამ დასში მუშაობას, როგორც ჩემი თეატრალური ცხოვრების საუკეთესო დროს...“

„ერთი წელი ამ თეატრში ვიმუშავე, იქ გავიცანი შალვა დადიანი, ვალერიან გუნია, ალექსანდრე იმედაშვილი და მრავალი საამაყო ქართველი. ასეთი ხალხის ხელში გავიზარდე და თუ ქართველი ვარ, ნამდვილი ქართველობა მათგან ვისწავლე...“ — თამამად შეიძლება ითქვას, რომ ვახტანგ სალარიძეს ნამდვილი ქართველობისთვის, მართლაც, არასდროს უღალატია.

ცეკავშირის მოძრავი თეატრი ორი ჯგუფისგან შედგებოდა — აღმოსავლეთისა და დასავლეთისა. ვახტანგ სალარიძე აღმოსავლეთის ჯგუფში მიიღეს. მასში სხვადასხვა ასაკის 16-17 წევრი იყო გაერთიანებული. თეატრს ორი საკონცერტო პროგრამა ჰქონდა. ერთი შეადგინა თვით გუგული ბუხნიკაშვილმა, როგორც დრამატურგმა, მეორით წარმომადგენდნენ შალვა დადიანის პიესას „რაც არ გერგება, არ შეგერგება“, რომელიც იმდროინდელ სოციალურ პრობლემებს შეეხებოდა. რეპეტიციები ცეკავშირის შენობაში მიმდინარეობდა. დასის რეჟისორი გახლდათ ნიკო გოძიაშვილი. ამ თეატრს მუდამ გვერ-

დში ედგა და გულშემატკივრობდა დიდი ქართველი თეატრალური მოღვაწე ვალერიან გუნია.

ახალგაზრდა მსახიობისთვის მჩქეფარე თეატრალური ცხოვრება დაიწყო — 1931-1935 წლებში ჭიათურის, თელავისა და ქუთაისის სახელმწიფო თეატრებში მოღვაწეობდა.

ჭიათურის თეატრში ვახტანგ სალარიძე საოცრად ნიჭიერმა რეჟისორმა, მსახიობმა და ბრწყინვალე პიროვნებამ პავლე ფრანგიშვილმა მიიწვია. ამ დასის წევრები უკვე იყვნენ გრიგოლ ტყაბლაძე, თამარ აბაშიძე, პავლე ქსოვრელი და სხვები. მსოფლიან მსახიობს კარგად ახსოვს — პავლე ფრანგიშვილმა დიდ ტრაგიკოს მსახიობს ალექსანდრე იმედაშვილს შემოქმედებითი სადამო მოუწყო. მან „ოტელოში“ ყველაზე რთული, III მოქმედება — ეჭვიანობის სცენა ითამაშა. ოტელო ალ. იმედაშვილი გახლდათ, დეზდემონა — ნინონი (ნინო მჭედლიშვილი), იაგო — პავლე ფრანგიშვილი, ხოლო ახალგაზრდა ვახტანგი — კასიო. „იმედაშვილს შვილი არ ჰყავდა და მე შვილობილს მეძახდა. მაშინ ოცი წლისა ვიყავი...“ — იგონებს ვახტანგ სალარიძე. ალექსანდრე იმედაშვილზე დიდი სერგო ზაქარიაძე ამბობდა: მსოფლიოში ტრაგიკული როლების ყველა შემსრულებელს უტოლდებოდაო.

თელავის თეატრში რეჟისორმა გარ რიკმა — ვახტანგ ვაჩნაძემ მიიწვია. ინგლისელი მსახიობის სახელი და გვარი იმიტომ აიღო ფსევდონიმად ამ შესანიშნავმა შემოქმედმა, რომ თავადიშვილი იყო და დევნიდნენ. მართლაც, იგი მალე რეჟისორმა ვახტანგ აბაშიძემ შეცვალა. აქ ახალგაზრდა მსახიობ-

თან ერთად სცენაზე გამოდიოდნენ — სერგო და ბუხუტი ზაქარიაძეები, მერი ქორელი, ნუცა ჩხეიძე, სხვები და სხვები...

შემდეგ თეატრის დასი გაიყო — რეჟისორი ვახტანგ აბაშიძე ქუთაისის თეატრში გადაიყვანეს და ნაწილი მსახიობებისა მას გაჰყვა, მათ შორის ვახტანგ სალარიძე და სერგო ზაქარიაძე.

ეს უკვე საკუთარი შემოქმედებითი გზა იყო, გზა, რომელსაც დღესაც ღირსეულად და უდიდესი ერთგულებით მიუყვება ნიჭიერი პროფესიონალი — ვახტანგ სალარიძე.

1935 წლიდან იგი ვასო აბაშიძის სახელობის მუსიკალური კომედიის სახელმწიფო თეატრის მსახიობია.

1882 წლის 24 ნოემბერს თბილისის დრამატული თეატრის სცენაზე დაიდგა ჟ. ოფენბახის ოპერეტა „მეჯლისი იტალიელებით“. ეს იყო პირველი ნამდვილი ოპერეტა ქართულ ენაზე, ქართულ თეატრში, ქართველ მსახიობთა მიერ წარმოდგენილი. დიდძალი მაყურებელი მოვიდა ამ უჩვეულო წარმოდგენის სანახავად. მანამდე გაზეთებში წერდნენ: „ოპერეტა ქართულ ენაზე?! მართლაც რომ სასაცილოა!“ მაგრამ დასაცინი არაფერი აღმოჩნდა, სიცილით კი ბევრი იცინეს. მაყურებელი მსახიობთა ოსტატობამ მოხიბლა. მეორე დღეს გაზეთები იტყობინებოდნენ: „იქ, სადაც ნიჭია და სურვილი, შეუძლებელი შესაძლებელი ხდება, ურწმუნოება რწმენად იქცევა“. „მეჯლისი იტალიელებით“ გადმოაქართულა ვასო აბაშიძემ და გრიფელის მთავარ როლს თვითონვე ასრულებდა, მსახურ თევდორეს — კოტე მესხი, ერნესტინას — მაკო

საფაროვა. ნაწარმოები იმდენად გაქართულებული იყო, რომ სცენაზე ტიპიური თბილისელი ვაჭარი და იმერელი მსახური მოჩანდნენ. ხოლო კეკლუცმა ერნესტინამ თავის არიაში ჟ. ოფენბახის მუსიკას „ციცინათელას“ სიტყვები მიუსადაგა.

ვასო აბაშიძემ სულ რვა ოპერეტა თარგმნა, მისი გენიალობის წყალობით ტრადიციული ჟანრი ახალ თვისებებს იძენდა — ქართულ ყოფით კომედიას უახლოვდებოდა, ადგილობრივი აუდიტორიისთვის ახლობელი, გასაგები ხდებოდა.

ვასო აბაშიძემ პირველმა მოიტანა ქართულ სცენაზე ეს საშემსრულებლო ჟანრი. მას მალე ნიჭიერი მიმდევარი გაუჩნდა — ნიკო გოცირიძე. მათ განუყრელად ედგა გვერდში მაკო საფაროვა-აბაშიძისა.

მე-20 საუკუნის დასაწყისში საოპერეტო თეატრის ჰორიზონტზე გამოჩნდა ორი სახელი: დათა მგალობლიშვილი და ლადო კავსაძე. შემდეგ მოვიდა ოპერეტის საოცრად მოყვარული ღირიჟორი პოლიკარპე ფალიაშვილი, რომელმაც აამაღლა სპექტაკლების მუსიკალური დონე. ამ ჟანრს ასევე დიდი ამაგი დასდო ღირიჟორმა ვანო ფალიაშვილმა, რომელიც თბილისის სახაზინო თეატრის (ამჟამად ზ. ფალიაშვილის სახელობის ოპერისა და ბალეტის სახელმწიფო თეატრი) სცენაზე ღირიჟორობდა კლასიკურ ოპერეტებს.

მე-19 საუკუნის დამლევსა და მე-20 საუკუნის დამდეგს ყველა წინაპირობა იყო შექმნილი ეროვნული მუსიკალურ-კომედიური ჟანრის კლასიკური ნიმუშის დაბადებისთვის. და აი, ისიც — ვიქტორ დოლიძის „ქეთო და კოტე“.

1926 წლის მიწურულს მუშეკოპის გამგეობის თავმჯდომარემ ალექსანდრე ერისთავმა თავის ერთ-ერთ მუშაკს — მიტო მანისურაძეს დაავალა თანამშრომლებისგან თვითმოქმედი წრე შეეკრიბა და პატარ-პატარა გასართობი, მხიარული მინიატურები მოემზადებინა. ამ მცირე კოლექტივს კოოპტეატრი უწოდეს. მასში ნიჭიერმა ადამიანებმა მოიყარეს თავი. სულ ცხრანი იყვნენ: ვასო გერსამია, შაქრო ოსეფაშვილი, მარგო მესხი, თამარ ფერიაშვილი, მიხეილ დრეიძე, იროდიონ უგულავა, დავით მესხი, ნოკო ხურცია, პიანისტი ჰარიკა ვართაზანოვი. „ანტრე“ — ასე გამოდიოდნენ ავანსცენაზე ახალბედა თეატრის მონაწილენი, ერთნაირ ლურჯ ხალათებში გამოწყობილნი. მათი პირველი პიესების ავტორები იყვნენ მიტო მანისურაძე და ნიკოლოზ ჩაჩავა, კომპოზიტორები — კოტე მეღვინეთუხუცესი, იოსებ და ნიკო შარაბიძეები, კოტე ფოცხვერაშვილი, ვალერიან ცაგარეიშვილი.

მაყურებელი სიამოვნებით ესწრებოდა ამ პატარა დასის, როგორც უწოდეს, „მუსიკალური სატირის მოძრავი თეატრის“ წარმოდგენებს. ცოტა ხნის შემდეგ თეატრში მოვიდნენ მიხეილ ჭიაურელი და დუდე ძნელაძე, მათ პროფესიული თეატრის შექმნა დაი-სახეს მიზნად. დასი გაიზარდა. შემოემატნენ: ბორის ჩეჩელაშვილი, ზიზო ჯალიაშვილი, მარგო ციციშვილი, შოთა მგალობლიშვილი, ალექსანდრე ყიფიანი, პიანისტები სოსო შარაშიძე და ვალერიან ცაგარეიშვილი — შემდგომში ამ თეატრის პირველი სულისჩამდგმელი და კომპოზიტორი. მოგვიანებით მიიწვიეს ალექსი მაჭავარიანი. დუდე ძნელა-

ძე დირექტორი გახლდათ, მიხეილ ჭიაურელი — სამხატვრო ხელმძღვანელი. კოოპტეატრის დასმა შემოიკრიბა შემოქმედი ახალგაზრდობა: ნიკოლოზ ჩაჩავა, გალაქტიონ რობაქიძე, როდიონ ქორქია, შალვა შარაშიძე (თაგუნა), სიკო ფაშალიშვილი და სხვები...

1935 წელს ფრთა შეესხა მთელი დასისა და მისი ხელმძღვანელობის ოცნებას — „მუსიკალური სატირის მოძრავი თეატრი“ შეიყვანეს სახელმწიფო თეატრების სისტემაში და მას „მუსიკალური კომედიის თეატრი“ უწოდეს. პირველი საეტაპო წარმოდგენა გახლდათ ჟ. მოლიერის „სკაპენის ოინები“, რომელიც თარგმნა გ. ფრონისპირელმა, კომპოზიტორი — ვ. ცაგარეიშვილი, რეჟისორები — მ. ჭიაურელი და დ. ძნელაძე.

აი, ამ შესანიშნავ დასში მოვიდა ვახტანგ სალარიძე, იგი თავიდანვე გრძნობდა, რომ მისი ადგილი სწორედ აქ იყო. ამ თეატრში მისი დებიუტი შედგა ჯ. ფლეტჩერის კომედიაში — „ესპანელი მღვდელი“, სადაც ლეანდროს როლს ასრულებდა. ამ შესანიშნავი სპექტაკლის გამარჯვებაში ლეანდროს როლის შემსრულებელსაც უდევს შემოქმედის წილი. აქედან მოყოლებული დღემდე, თითქმის სამოცდახუთი წელია, ვახტანგ სალარიძეს მაყურებლის აღიარება არ მოჰკლებია. როგორც თეატრმცოდნე მირა ფიხხაძე წერს: იგი „...სულ ახალგაზრდა მოვიდა ამ თეატრში და თან მოიტანა სიცოცხლე, სიხალისე, სილამაზე, ოპერეტისადმი უსაზღვრო სიყვარული, როდესაც პირველად ლეანდროს როლში გამოვიდა „ესპანელ მღვდელში“, მ. ჭიაურელი და დ. ძნელაძე მაშინვე მიხვდნენ,

რომ ქართულმა საოპერეტო სცენამ, ქართულმა საოპერეტო ჟანრმა შეიძინა მსახიობი, რომელიც მის ისტორიაში დატოვებს მნიშვნელოვან კვალს“ (მ. ფიჩხაძე, „ქართული მუსიკალური კომედიის თეატრი“, საქართველოს თეატრალური საზოგადოება, თბილისი, 1983).

რეჟისორი არჩილ ჩხარტიშვილი ასე იგონებს მსახიობს: „მე მას პირველ რეპეტიციაზევე მივაქციე ყურადღება და დავრწმუნდი, რომ არ შევცდი, როდესაც ჩემს სპექტაკლში „როზ-მარი“ გერმანი ვათამაშე. ვახტანგ სალარიძე ძალიან ინტელიგენტური მსახიობია. სულ უბრალო ადამიანსაც რომ თამაშობს, არასოდეს არ კარგავს შინაგან კულტურას. ამას კი განსაკუთრებული მნიშვნელობა აქვს ოპერეტაში, შესაძლოა ბევრად უფრო დიდი, ვიდრე სხვა რომელიმე ჟანრში. აქ ადვილია ვულგარულობაში გადავარდნა“.

სიცოცხლისმოყვარე, არტისტული ბუნების, დიდი მუსიკალობითა და იუმორის გრძნობით დაჯილდოებულმა ქართველმა ხალხმა შეიყვარა ოპერეტა — მუსიკალური კომედია, ჟანრი, რომელიც ესოდენ ახლობელი, ესოდენ მნიშვნელოვანი გახდა ვახტანგ სალარიძის სულისთვის, ჟანრი, რომელშიც სრულად გამოვლინდა და გაიხსნა მისი უბადლო მსახიობური ტალანტი. მას რამდენჯერმე სთხოვეს სხვა თეატრში გადასვლა, მაგრამ მუსიკალური კომედიის ჟანრი იმდენად ახლოს იყო მის შინაგან ბუნებასთან, რომ უარი განაცხადა.

„ჩვენი დამსახურება იმაშია, რომ შევქმენით ქართული მუსიკალური კომედიის თეატრი, რომელიც აუცილებლად უნდა მაყუ-

რებელს, რადგან ქართველი კაცის რჯულსა და სისხლში არის დატანებული მუსიკა, სიმღერა, სიცილი, ცეკვა და ეს ყველაფერი ამ თეატრში უნდა იყოს თავმოყრილი“, — ამბობს მხცოვანი მსახიობი.

ვახტანგ სალარიძე ქართული საოპერეტო სცენის საუკეთესო ბონი იყო ი. კალმანის „სილვაში“. მან თავის გმირს ინდივიდუალური თვისებები შესძინა, რამდენიმე ისეთი შტრიხი, ისეთი მიზანსცენა შემოიტანა, რამაც სახე ახლებურად გაააზრებინა. მისი ნაპოლეონ სენ-კლოში ი. კალმანის ოპერეტაში „ბაიაღერა“, ჩვეულებრივი ლაპარაკის ნაცვლად დუდღუნებდა, რითაც ისედაც კომედიური სახე ბუფონადურ ხასიათს იძენდა. სულ სხვა იყო მსახიობის კაეტანა ა. რიაბოვის „კოლომბინაში“. ამ როლში მან დრამატიზმის ელემენტები შემოიტანა. ყველაზე მეტად სახასიათო, კომედიური როლები უყვარდა, ქართული სინამდვილიდან აღებული სახეები — მისი ჭიპალა ვ. ცაგარეიშვილის მუსიკალურ კომედიაში „სამთა სიყვარული“ ისეთი რეალისტური იყო, რომ მან ბევრად განაპირობა ნაწარმოების წარმატება. საინტერესოდ გახსნა აქტიორმა გურამის სახე შ. მილორაგას ოპერეტაში „სიმღერა თბილისზე“, ასევე ჰაროლდისა და ჯორჯის სახეები გ. ცაბაძის ტრაგიკომედიაში „ჩემი შეშლილი ძმა“.

ვახტანგ სალარიძის შემოქმედებითი აქტიორული ნიჭის დამადასტურებელია გამოჩენილი რეჟისორის გიზო ჟორდანიას (მან დადგა ი. კალმანის „ცირკის პრინცესა“) მონათხრობი: „მე სულ ახალგაზრდა ვიყავი, გამოუცდელი. ვახტანგ სალარიძეს ერთ-ერთი

კომედიური როლი ჰქონდა, მე მინდოდა მიზანსცენის მიხედვით, რომ ის დიდი სიმაღლიდან პარაშუტით დაშვებულიყო სცენაზე. მან სულ სხვა რამ შემომთავაზა. სადღაც იშოვა პატარა ფიცრის ყუთი და დახვრეტილი ქოლგა. ყუთი ისეთი დაბალი იყო, რომ არც კი ჩანდა წესიერად იატაკზე. შედგა მასზე, ქოლგა გახსნა, თითქოს შიშისაგან გამქრალმა, ძირს არ დაგვარდეთ, თვალები მოჭუტა და ყუთიდან ისე გადმოხტა, დარბაზში პომერული ხარხარი ატყდა. ეს შესანიშნავი აქტიორული მიგნება იყო — ნამდვილი ოპერეტული ხერხი. ერთმა დეტალმა მთელი მიზანსცენა გახსნა. მე მაშინ დავრწმუნდი, თუ რას ნიშნავდა თეატრალური პირობითობა, რომ ზოგჯერ ასეთი პირობითობა ბევრად უფრო ეფექტურია, ვიდრე სცენაზე პირდაპირ გადატანილი რეალობა. იმ დღიდან მე ვახტანგ სალარიძის თავგანისმცემელი გავხდი და ის საოპერეტო ჟანრის ბრწყინვალე მსახიობად ვირწმუნე“.

ვახტანგ სალარიძე ქართული ოპერეტის ჩამოყალიბებისა და განვითარების ცოცხალი ისტორიაა. იგი ფართო დიაპაზონის მსახიობი გახლავთ და ამიტომაც განსხვავდებოდნენ ერთმანეთისგან მის მიერ განსახიერებული სახეები. ერთ სადამოს იგი კლასიკური ოპერეტის გმირი — გერმანი, ბონი ან ნაპოლეონ სენ-კლოში იყო, მეორე სადამოს — დარდიმანდი გურამი, მხიარული კუკური ან საოცრად სასაცილო ჭიპალა.

ქართველ კომპოზიტორებთან იმდენად ახლო მეგობრობა ჰქონდა და მათ შორის იმდენად დიდი ავტორიტეტით სარგებლობდა, რომ ახალი ნაწარმოების შექმნის პროცესის

უშუალო მონაწილე ხდებოდა. შესანიშნავი ქართველი კომპოზიტორი გიორგი ცაბაძე იგონებდა: „მან ჩემს შემოქმედებით ცხოვრებაში დიდი როლი შეასრულა. თეატრში საკუთარი შვილივით მიმიღო და ბევრი რამ მასწავლა... ის ახალგაზრდა ავტორთა შეფიციო. ერთ-ერთ მთავარ როლზე დანიშნეს ჩემს ოპერეტაში „ბრწყინვალე მომავალი“. თამაშობდა გზააბნეული კუკურის როლს. რეპეტიციიდან ერთად გამოვედით. ძალიან მეამაყებოდა, რომ მის გვერდით მოვდიოდი. იმდენი თავგანისმცემელი ჰყავდა, რომ ხან იქით მიბრუნდებოდა სალმისათვის და ხან აქეთ. მახსოვს ჩვენს შორის ასეთი დიალოგი: ჩემი გმირისათვის რომ არია მოიტანე, ის უფრო ლირიკულ გმირს უხდება. ჩემს გმირს კი სულ სხვა ხასიათი აქვს, თავისი ბუნება, თავისი სამყარო. ამიტომ მუსიკაც სულ სხვანაირი მჭირდება. ისეთი, რომ მხოლოდ მე მომიხდეს — მაშინ მე მოვახერხებ დამაჯერებელი სახე შევქმნა სცენაზე. მუსიკამ უნდა მიკარნახოს სცენური ქცევაო. მე მაშინ ბევრ რამეს მივხვდი“.

შალვა აზმაიფარაშვილის ოპერეტა „რაც გინახავს, ვეღარ ნახავ“ ვახტანგ სალარიძის უშუალო მონაწილეობით იქმნებოდა. მან ბევრი რამ შესთავაზა კომპოზიტორს, თვითონ კი შეუდარებელი სანდრია იყო. შემდგომ თეატრის ახალგაზრდა მსახიობმა ა. გოგორიშვილმა ნიჭიერად განაგრძო მისი საშემსრულებლო ტრადიციები, როგორც ამ სპექტაკლში, ისე უ. ჰაჯიბეკოვის „არშინ-მალ-ალანში“.

უამრავი — მისი თქმით, სამასზე მეტი, მუსკომედიის თეატრში კი ორასამდე რო-

ლი განასახიერა შემოქმედმა სცენაზე: ბონი (ი. კალმანის „სილვა“), ფრანც ნაპოლეონ სენ-კლოში (ი. კალმანის „ბაიადერა“), პანატელიასი (ჟ. ოფენბახის „პერიკოლა“), ბოდმა-ვანო (გ. ცაბადის „კურკას ქორწილი“), გურამი (შ. მილორაგას „სიმღერა თბილისზე“), შაქრო (გ. ცაბადის „მეტეხის ჩრდილში“), სოლეიმანი (ჟ. ჰაჯიბეკოვის „არშინ-მალ-ალან“), კარაპეტა (შ. მილორაგას „ძუნწი“), სანდრია (შ. აზმაიფარაშვილის „რაც გინახავს, ვეღარ ნახავ“), კაეტანა (ა. რიაბოვის „კოლომბინა“)... ჩამოთვლა ნამდვილად გაგვიჭირდება.

მხცოვანი აქტიორი უდიდესი პატივისცემით იხსენებს პარტნიორ ქალებს. ადრეულ წლებში მის გვერდით იდგნენ: ელენე აბაზაძე, ელენე ფეიქრიშვილი, დარო ვაშაკიძე, ელზა გურამიშვილი, თამარ აბაშიძე, ზინა ბერძენიშვილი, ნინონი (ნ. მჭედლიშვილი), დარო მიქელაძე, ქეთევან კეველიშვილი... მუსიკალური კომედიის სახელმწიფო თეატრის სცენაზე: ბარბარე იანვარაშვილი, მარგო ინგილო, ზიზო ჯალიაშვილი, თამარ კიკნაძე, ივლიტა ჯორჯაძე, ელენე ჩოხელი, მარო ხოფერია, თინა მერკვილაძე, ეგგენია გურაშვილი, დღეს — ლილი ჩიბალაშვილი, ნინო ლაღიძე... საკუთარ თავთან ერთად ყოველთვის საუბრობს ამ თეატრის კორიფეებზე — ნიკოლოზ მოსეშვილსა და ალექსანდრე ტურიაშვილზე.

ვახტანგ სალარიძის ბოლო როლია პილა იოსელიანი გ. ჩლაიძის ოპერეტაში „ო, ადონაი, ისმინე!“ ისე საინტერესოდ გახსნა მან პილას ეპიზოდური სახე, რომ მაყურებლის მახსოვრობაში სამუდამოდ დაიკავა

კუთვნილი ადგილი.

დიდი მიხეილ ჭიაურელი ამბობდა — „ქართველ ხალხს არა აქვს უფლება, მუსიკალური კომედიის თეატრი არა ჰქონდეს!“ ქართველმა მაყურებელმა, მართლაც, თავიდანვე შეიყვარა კლასიკური ოპერეტა, შეიყვარა ეს შესანიშნავი თეატრი. ვახტანგ სალარიძე ასე მოგვითხრობს გარდასულ წლებზე: „ჩვენდა სასახელოდ მინდა ვთქვა, რომ აქ ცხენოსანი პოლიცია იდგა, იმდენი მაყურებელი გეყავდა. მთელი თბილისი, მთელი საქართველო დადიოდა ჩვენს თეატრში. გვქონდა ბედნიერება, მთელ საქართველოში გვემოგზაურა და ყველგან დიდი გამომხაურება გვქონდა. უყვარდათ ჩვენი თეატრი და ეს ბედნიერება იყო ჩვენთვის. როცა დაფიქრდები, ვგრძნობ, რამდენი ბედნიერე დღე განმიცდია მაყურებლისაგან. ეს ნამდვილი ბედნიერებაა. ჩვენი თეატრი მუსიკალური კომედიის თეატრი იყო და ეს ჟანრი არ შეიძლება მოკვდეს...“

ვასო აბაშიძის სახელობის მუსიკალური კომედიის თეატრს მაყურებელი, მართლაც, არასდროს მოჰკლებია, ამაში კი ლომის წილი სწორედ ვახტანგ სალარიძის უბადლო ტალანტს მიუძღოდა.

მხცოვანი მსახიობი სიყვარულითა და პატივისცემით იხსენებს იმ კომპოზიტორებს, დრამატურგებსა და რეჟისორებს, ამ ჟანრში რომ მუშაობდნენ და უდიდესი წვლილი შეიტანეს ქართული კლასიკური ოპერეტის დამკვიდრებასა და განვითარებაში.

ყველას — პარტნიორსაც და მაყურებელსაც — ყოველთვის ხიბლავდა და ხიბლავს ვახტანგ სალარიძის დახვეწილი მანე-

რები, ნამდვილი ოპერეტული პეწი, ყოველი როლისთვის ვოკალური ინტონირების სრულიად განსხვავებული შესრულება, სითბო, თავაზიანობა...

კლასიკური ოპერეტისა და ქართული მუსიკალური კომედიის თეატრის დიდი გულშემატკივარი, თავისი საქმის ჩინებული ოსტატი, უდრეკი სულისა და კეთილშობილური გულის ადამიანი — ვახტანგ სალარიძე დღესაც სცენაზეა და თავისი მაღალნიჭიერებით კვლავ ატკბობს მაყურებელს.

კარგი ოჯახი ადამიანის ღირსების ერთ-ერთი მთავარი მაჩვენებელია. ვახტანგ სალარიძეს, მართლაც, საოცრად თბილი, ინტელიგენტური ოჯახი აქვს. ძნელია შემოქმედის, განსაკუთრებით კი მსახიობის მეუღლეობა. ისინი ხომ მუდამ მოუცლელნი, სპექტაკლებითა და რეპეტიციებით დაკავებულნი, ბავშვებივით სათუთნი და ცხოვრებისეული პრობლემებისგან დაშორებულნი არიან. ქალბატონმა თინა სალარიძემ ეს ყველაფერი შესანიშნავად იცის — რამდენიმე ათეული წელია ერთგულად, უდრტვინველად ეწეოდა და ახლაც ეწევა მსახიობის მეუღლის მძიმე ჭაპანს.

ბატონი ვახტანგის ვაჟიშვილი, დავით სალარიძე, საქართველოში ცნობილი კაცია. ეს ის პიროვნებაა, რომლისთვისაც სიტყვა და საქმე ერთია (რაც ასე იშვიათია დღეს!), მშობელი ხალხის კეთილდღეობისთვის ზრუნვა მისი მთავარი მიზანია.

ოჯახის ტრადიციას მათი რძალი, დავით სალარიძის მეუღლე — ნატო თათარაშვილი აგრძელებს. იგი საქართველოში ცნობილი

სახელმწიფო და საზოგადო მოღვაწის, ამქვეყნიდან უდროოდ წასული შოთა თათარაშვილისა და ორი შვილის — გიორგისა და ნატოს — ღირსეულად აღმზრდელი ქალბატონის — მერი კანდელაკის ქალიშვილია. ნატო — თბილისის ივ. ჯავახიშვილის სახელობის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ჟურნალისტიკის ფაკულტეტის დოცენტია, არის მეცნიერებათა კანდიდატი. პედაგოგიურ და სამეცნიერო მოღვაწეობას მშვენივრად უთავსებს ოჯახურ საქმიანობას.

ნატოსა და დავითის ქალიშვილი, ბატონი ვახტანგის შვილიშვილი — ნატუკა მე-11 კლასის მოსწავლეა, მას მთელი ცხოვრება წინა აქვს და იმედია, ოჯახის ტრადიციას ღირსეულად გააგრძელებს...

რუისის ფერისცვალების ეკლესიის ბოლო მოძღვარი გახლდათ მამა დავითი, ვახტანგ და დავით სალარიძეების მამა და ბაბუა. ამჟამად ეს ისტორიული ეკლესია აღდგენილია სწორედ ამ უანგარო ოჯახისა და მათი ახლობლების შემწეობით. უფლის მაღლი დაბრუნდა მათ მშობლიურ სოფელში.

ღვთის შეწევნით, მალე 21-ე საუკუნეში შეაბიჯებენ ვახტანგ სალარიძე და მისი ოჯახის წევრები...

მანანა სანაღირაძე
ლევან დოლიძე

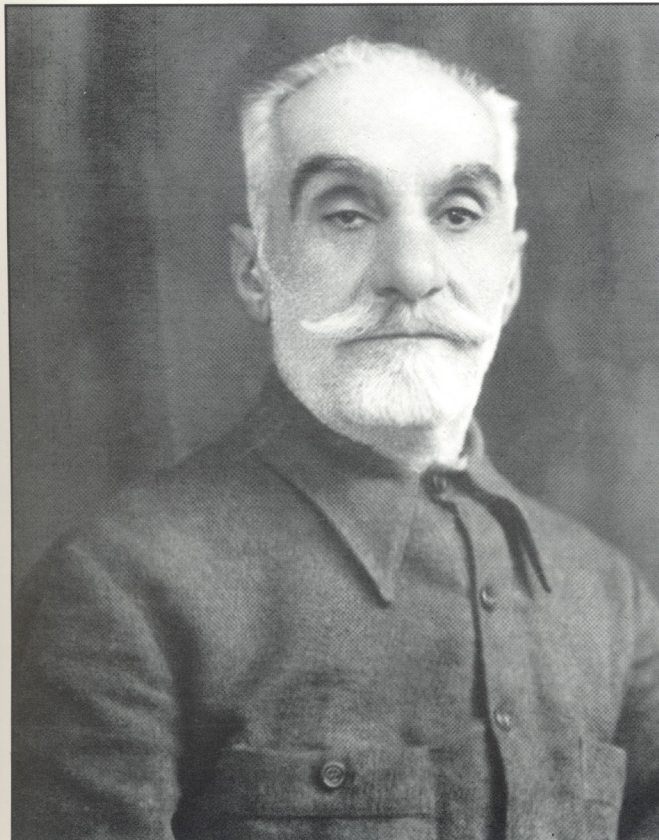
ვახტანგ სალარიძე

ვახტანგ სალარიძის მამა — ღაჭიბიძე

ვახტანგ სალარიძის მეუღლე — თინა

ვახტანგ სალარიძის დედა — სოფიო

ბორის სასულიერო სასწავლებელი, 1893-1894 წ.
ზამო რიგში მარცხნიდან მეოთხე — სოსო ჯუღაშვილი,
მეხუთე — ვახტანგ სალარიძის მამა — ღავით სალარიძე.

...ვახტანგ სალარიძე მაყურებლის საყვარელი მსახიობია. არსად, სულ პატარა როლიც რომ ჰქონდეს, გარეგნულ ეფექტს არ მიმართავს. რაოდენ მაცდურია ეს ოპერეტაში, ფანტაზია მუდამ სახის შინაგანი არსიდან, მისი ბუნებიდან მომდინარეობს. ზომიერების გრძნობა მისი შესანიშნავი თვისებაა. ამავე დროს მის სახეებს ყოველთვის ისეთი შნო და ლაზათი დასდევს, რომ ხშირად მაყურებელი მის სანახავად მოდიოდა თეატრში...

მირა ზიჩხაძე
თეატრმცოდნე

ახალგაზრდა მსახიობი

ვახტანგ სალარიძე — 1932 წ., ქუთაისი

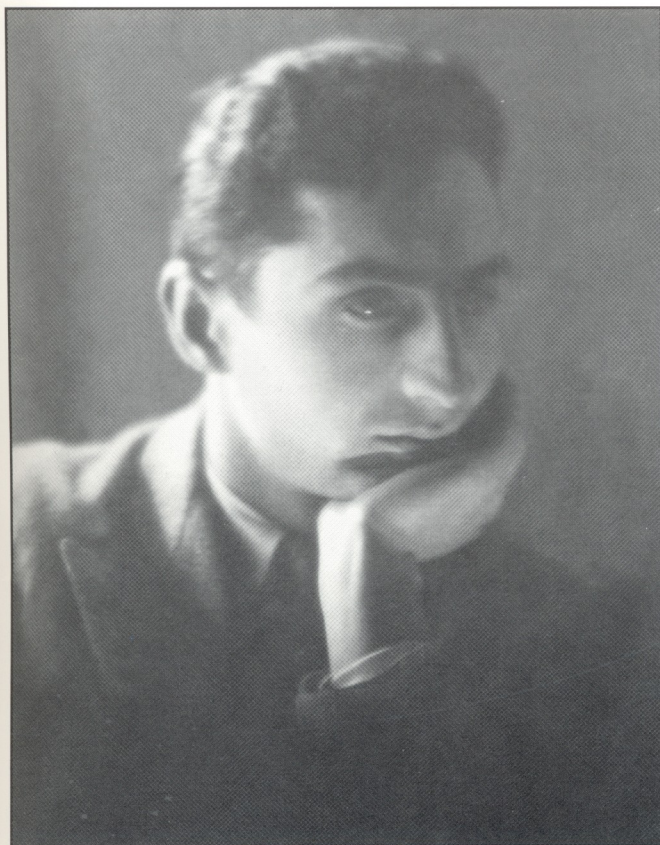

... ვახტანგ სალარიძე განსახიერებულ ხასიათის გააზრების პროცესში ბრმად არ მიჰყვება ავტორს, მკაცრი ანალიზით ღრმად წვდება ამა თუ იმ გმირის ბუნებას, ტექსტუალური მასალისა და დრამატურგისეული სიტუაციების მიხედვით ცდილობს გაარკვიოს პერსონაჟის სოციალური მდგომარეობა, გახსნას მისი სულიერი სამყარო. მხოლოდ ამის შემდეგ იწყება გარდასახვა, მხატვრული სახის ხორცშესხმა და გაცოცხლება. ალბათ ამიტომაც გამოხატავენ მის მიერ განსახიერებული გმირები თვითონ მათივე შემოქმედი არტისტის მრავალსახეობას.

იზა კაკანაძე

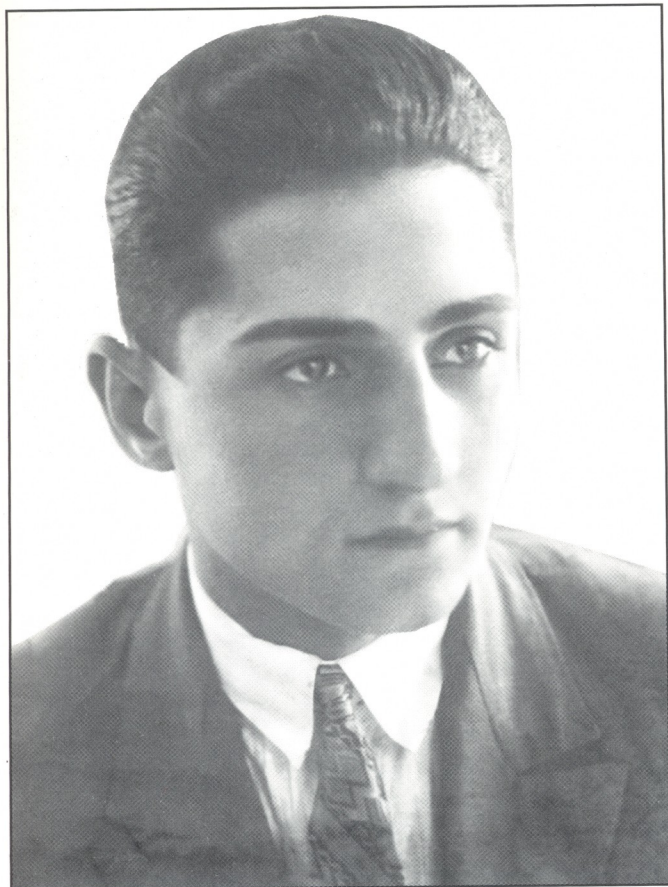
*თეატრმცოდნე ვასო აბაშიძის
სახელობის მუსიკალური კომედიის თეატრის
სალიტერატურო ნაწილის გამგე*

ვახტანგ სალარიძე, 1931 წ., თბილისი

1932 წ. ქუთაისი, „სხვისი შვილი“

20 წლის ვახტანგ სალარიძე

მის შემოქმედებაზე მე რა უნდა ვთქვა. იგი იყო, არის და მუდამ იქნება უბერებელი ქართველი მსახიობი, ლეგენდა თეატრისა, ქართული თეატრის ბერძენი. ამას წინათ წვეულებაზე გახლდით, ბატონი ვახტანგის დაბადების დღეს აღვნიშნავდით. ბატონ ვახტანგს უპირველესად ჯანმრთელობა დაგულოცე და ახლაც იგივეს ვიტყვი: ბატონო ვახტანგ! ჯანის სიმრთელეს დაგილოცავო და ღმერთსა ვთხოვ, ახლა როგორცა ხართ, ერთი ოცი წელი კიდევ გვიმყოფოს თქვენი თავი ამ ქვეყნად. თქვენი მრავალჟამიერთი ახდლიდოს ფარდა ჩვენი საყვარელი თეატრის ახალ შენობაში.

ბადრი ბეზალიშვილი
საქართველოს სახალხო არტისტი

...ხშირად წარსული წლების გახსენებისას ბატონი ვახტანგი ქუთაისის თეატრში მოღვაწეობასთან ერთად, თავის კოლეგასა და მეგობართან ალექსანდრე (ჭიჭიკო) ბეგალიშვილთან ერთად გატარებულ დღეებს იგონებს. ჭიჭიკო — მამაჩემია. ეს იყო 1934 წელს. მე მაშინ ერთი წლისა ვიყავი. რამდენჯერ ხელში აყვანილი ვუთამაშებოვარ ბატონ ვახტანგს, ეს „საფიჩხიაზე“ ხდებოდა.

და აი, უკვე 40 წელია მე მისი უმცროსი მეგობარი, კოლეგა და პარტნიორი ვარ.

ბატონი ვახტანგის სახით ჩვენს თეატრს ჰყავს თავისი ცოცხალი მემკვიდრე, აღმზრდელი, ცხოვრებისეული პედაგოგი, სამაგალითო, კაცური კაცი, ნაღდი ქალაქელი და ალაღად თბილისის საპატიო მოქალაქე.

„ნანატრი სამშრო“, ვოლფემარი — 3. სალარიძე

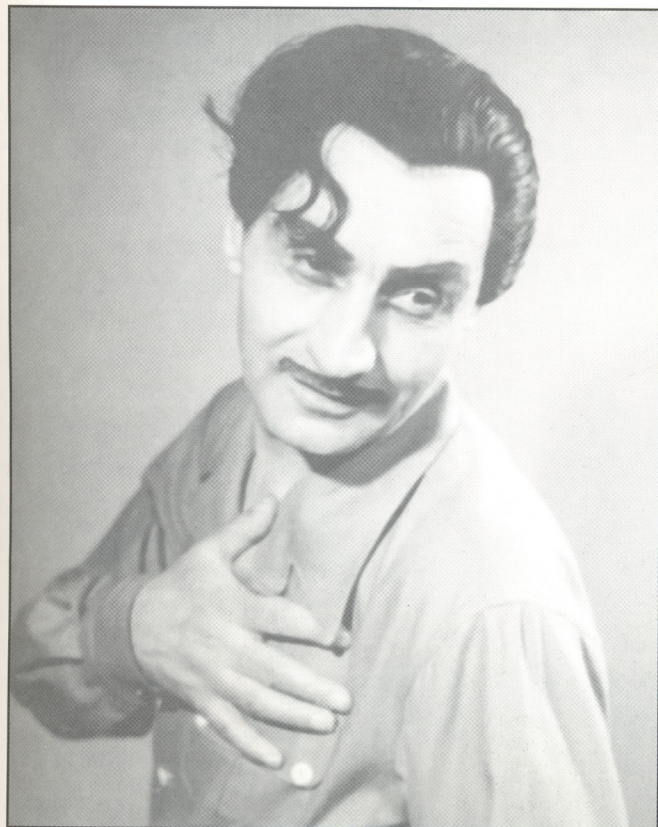
ესეც უნდა იცოდეთ

ბატონი ვახტანგ სალარიძე დღეს ყველაზე უხუცესი მსახიობია ქართულ სცენაზე, მაგრამ ჯერ კიდევ ჭაბუკურად არის შემართული. არის ბრწყინვალე მოქალაქე და შესანიშნავი ადამიანი. ხალხში დიდი სიყვარულით სარგებლობს. არის შესანიშნავ ოჯახში გაზრდილი. მამამისი დავით სალარიძე სასულიერო პირი გახლდათ. წლების მანძილზე სიონის საკათედრო ტაძრის პროტოდიაკონი იყო. მისი შესანიშნავი ხმის მოსასმენად ხალხი სპეციალურად დადიოდა ტაძარში. დამთავრებული ჰქონდა გორის სასულიერო სემინარია, მღეროდა გოგლიჩიძის ცნობილ ანსამბლში. ამ ანსამბლში განსაკუთრებით გამოირჩეოდა სოსო ჯულაშვილისა და დავით სალარიძის დუეტი. თავის

„სხვისი შვილი“, სერბო ზამპარიამე და
ვახტანგ სალარიძე, 1933-34 წლის სეზონი

„ნანატრი სამხრო“, მიზა — 3. სალარიძე

დროზე ეს პრესაშიც იყო აღნიშნული. სოსო ჯულაშვილი იოსებ სტალინი რომ გახდა, არც მაშინ ივიწყებდა თავის სემინარიელ მეგობრებს — პეტრე კაპანაძესა და დავით სალარიძეს.

ამით ყოველთვის ამაყობს და იამაყებს ჩვენი საყვარელი ვახტანგი.

ნოდარ ხუნჭარია
დრამატურგი

მუსიკალური
კომედიის თეატრის
მთლიანი კოლექტივი
ზუბლიღში
ბასტროლებისას,
1936 წ.

მუსიკალური
კომედიის თეატრი
ვაგონით მისი
ბასტროლების დროს

მუსკომეირის თეატრის კოლექტივი, 1939 წ.

„მუსრანთუბანში“ ჩვენს ბებერ ლომს, მუსკომე-
დის თეატრის წამყვან მსახიობს ათეული წლე-
ბის მანძილზე, ბატონ ვახტანგ სალარიძეს თამაზ
ტყემალაძე ესაუბრებოდა. ტელევიზია იწერდა. ბატო-
ნი ვახტანგი თავდაპირველად ცოტას განიცდიდა რო-
გორც ყველა პატიოსანი კაცი. მერე აქტიორულმა სი-
თამამემ იძალა და ვგრძნობდი, როგორ ეხმარებოდა
თამაზის, რომელიც ცოტა დაბნეული იყო ამ 85 წლის
კაცის აბსოლუტური მეხსიერებით... იგი საუბრობდა,
როგორ ნახა კოტე მარჯანიშვილი, როგორი პიროვ-
ნება იყო სანდრო ახმეტელი, როგორ იცნობდა იეთიმ
გურჯს, რა შეხვედრები ჰქონდა ალ. იმედაშვილთან,
რომელსაც „მამას“ უწოდებს, შალვა დადიანთან და
ილია ჭავჭავაძის დიდ ქომაგთან, ილიას უმცროს მე-
გობართან ვალერიან გუნიასთან. მერე მღეროდა რო-
გორი ეშხით, როგორი ვოკალით...

— ჩემი ნება რომ იყოს, ბატონ ვახტანგს ყო-
ველდღე ვესაუბრებოდი ტელევიზიით. რამდენი რამ
იცის... რამდენი რამ აქვს ნანახი, განცდილი, ღმერ-
თმა აცოცხლოს!

„აქტიორი“, ეთერ თკუჯაფა —
გოგი ხარაბაძის ინტერვიუდან,
თბილისი, 1998 წელი

ვახტანგ სალარიძე — 1941 წ., თბილისი

1942 წ. სამხედრო საშემო საკონცერტო ბრიგადა. მეორე რიგში მარცხნიდან პირველი — ვ. სალარიძე

ჩემი შვილიშვილი გიორგი ახლა 8 წლის არის და ფეხბურთითაა გატაცებული...

ხან პაიჭაძეა, ხან მესხი, ხან მეტრეველი... არ მოსწრებია და არ ვიცი, საიდან იცის მათი სახელები და გვარები...

ჩვენს ოჯახში არც ფეხბურთის დიდი მცოდნეა ვინმე, თუმცა რა ცოდნა სჭირდება ამ ვარსკვლავებს...

ამაყობს მათი სახელებით... მათი ქართველობით!

ჩემს ახალგაზრდობაში რუსთაველზე დადიოდნენ ხორავა, ზაქარიაძე, ვერიკო, სესილია, ზურიკო ანჯაფარიძე, დათიკო გამრეკელი...

ჰოდა, მეც ვამაყობდი მათი სიარულით, მათი არსებობით...

ბატონო ვახტანგ, თქვენც იმ თაობისა და კატეგორიის ადამიანებს ეკუთვნით, რომლებითაც ვამაყობთ ჩვენ, თქვენი შვილები და შვილიშვილები.

თქვენი ნიჭი,

კაცობა,

ქართველობა,

ოჯახიშვილობა —

დიდი ზნეობის მაგალითია.

თქვენ ის ხელოვანი ბრძანდებით, ვისთვისაც დადის მაყურებელი თეატრში. თქვენ ის მსახიობი ბრძანდებით, ვის გამოჩენაზეც და სცენიდან გასვლაზე ტაშს გიკრავთ თქვენზე შეყვარებული მაყურებელი.

სადღა არიან ასეთი მსახიობები...

სადღაა ის მაყურებელი...

არადა, მომავალ თაობებს მაგალითი სჭირდებათ, ცოცხალი მაგალითი!!!

ბობი ხარაბაძე

*საქართველოს სახალხო არტისტი
შოთა რუსთაველისა და მარჯანიშვილის
სახელობის სახელმწიფო პრემიების
ლაურეატი*

მინდა გავიხსენო 50-იანი წლების დასაწყისი, როდესაც მე ჩემს მშობლებთან ერთად ვასო აბაშიძის სახელობის მუსიკალური კომედიის თეატრში ვნახე რევაზ ლალიძის ოპერეტა „მეგობრები“. ამ სპექტაკლში ერთ-ერთ მთავარ როლში ბატონი ვახტანგ სალარიძე გამოდიოდა. მან ჩემზე დიდი შთაბეჭდილება მოახდინა, როგორც მშვენიერი ხმის მქონე მომღერალმა და ასევე, ძალიან პლასტიკურმა კომედიურმა მსახიობმა.

გავიდა წლები და 1969 წელს მუსიკალური კომედიის თეატრის ხელმძღვანელობამ შემომთავაზა დამეწერა ოპერეტა „მეცხრე ტალღა“ მიხეილ გოგიაშვილის ლიბრეტოს მიხედვით. სპექტაკლის დამდგმელმა რეჟისორმა ბატონმა შოთა მესხმა ერთ-ერთ მთავარ როლზე (აბრამეულა) ბატონი ვახტანგი მიიწვია. უნდა ითქვას, რომ ვახტანგ სალარიძემ ამ სპექტაკლში შესანიშნავი კომედიური სახე შექმნა, ხოლო თეატრის წამყვან მსახიობებთან ელენე ჩოხელთან და ბარბარე იანვარაშვილთან ერთად წარმოდგენილმა კომედიურმა დუეტმა მსმენელთა უდიდესი აღიარება მოიპოვა.

„ღალი“ — მიშა

„სიმღერა თბილისზე“ — ბურაბი

ჩემს ერთ-ერთ შემდეგ სპექტაკლში „შვიდნი ძმანი გურჯანელი“ ბატონმა ვახტანგმა, მიუხედავად ეპიზოდური როლისა, მეტად შთამბეჭდავი სახე შექმნა და ასევე დიდი წარმატება და მოწონება მოიპოვა.

მე სიამოვნებით ვიხსენებ ბატონი ვახტანგის მრავალ დაუვიწყარ როლს, მის ბრწყინვალე სამსახიობო ტალანტს და ბედნიერი ვარ, რომ იგი დღესაც შესანიშნავ ფორმაშია, გამოდის საკონცერტო ნომრებითაც და თავის ხელოვნებას თეატრის მოყვარულთა ახალ თაობას წარმოუდგენს. მიუხედავად ხანდაზმულობისა, მისი ხმა დღესაც შესანიშნავად ჟღერს და მის ყოველ გამოსვლას დიდი ოვაციები ახლავს თან.

ვუსურვებ ჩემს უსაყვარლეს ადამიანს, ლეგენდარულ მსახიობ ვახტანგ სალარიძეს ჯანმრთელობას და მომავალ შემოქმედებით გამარჯვებებს.

ვაჟა აზარაშვილი

კომპოზიტორი

ბუსუტი ზაქარიაძე, ვახტანგ სალარიძე, ალმასანდრე ტურიაშვილი

ვახტანგ სალარიძე და შოთა მილორავა

ტრმოციანი წლების მიწურული იყო. ქუთაისში ვსწავლობდი საშუალო სკოლაში და თბილისი ჩემთვის მხოლოდ შორეული ოცნების ქალაქი გახლდათ. ერთხელაც ვეწვიე თბილისს და ბედმა მუსიკალური თეატრის სპექტაკლზე მომახვედრა. ბუნდოვნადაც კი არ მახსოვს, რა სპექტაკლი ვნახე. მხოლოდ მსახიობები დამამახსოვრდნენ, იმ თაობის ბრწყინვალე მსახიობები! მერე ქუთაისში დაბრუნებული თანაკლასელებს აღტაცებული ვუყვებოდი ამ სპექტაკლის შესახებ. ყურადღებით მისმენდნენ, სანამ ერთმა მათგანმა არ შემაჩერა: „იმ სპექტაკლში სხვა მსახიობები ვერ დაინახე, სულ ვახტანგ სალარიძეზე რომ გველაპარაკებო?“

ეს თითქმის გადავიწყებული ამბავი ერთმა ამასწინანდელმა შემთხვევამ გამახსენა:

ჩემი თაობის უკვე ხანდაზმულმა მუსიკა-

ლური თეატრის მსახიობებმა ნაძალადევის კულტურის სახლში წარმოდგენა გამართეს და მიმიწვიეს. ყველაზე ხნიერი ბატონი ვახტანგი იყო (თუმცა მასზე უფროსი აღარც აღარავინაა ქართულ სცენაზე). მხიარული, ნიჭიერი წარმოდგენა ვნახეთ. ჩემი ბიძაშვილის შვილი, პატარა თამთა მახლდა თან. სახლში დაბრუნებულს ვკითხე — თუ მოგეწონა-მეთქი. კარგახანს მეტიტინებოდა აღტაცებული და ბოლოსდა შევამჩნიე — ისიც სულ ვახტანგ სალარიძეზე ლაპარაკობდა.

ძველი ამბავი გამახსენდა და გამეღიმა.

ვფიქრობ, ესეც საკმაოა იმის დასტურად, ვინ არის ვახტანგ სალარიძე ჩვეულებრივი მაყურებლისათვის. მისი დიდი შემოქმედების შეფასება კი მომავლის საქმეა.

ვახტანგ ბოგოლავილი

პოეტი

ვახტანგ სალარიძე და ბობი ცაბაძე

„ჩვენი ნაცნობები“
მარცხნიდან: შ. ნაცვლიშვილი, მ. მაზიშვილი,
ვ. სალარიძე (ოთარი)

სცენა სპექტაკლიდან „როზ-მარი“

ვახტანგშერი

ბატონი ვახტანგ სალარიძე ჩემი უფროსი მეგობარია. იგი არის ფანტასტიკური ნიჭის შემოქმედი და მიეკუთვნება იმ დიდ კორიფეთა პლეადას, რომლებმაც სულ სხვა მხრიდან დაგვანახეს თეატრის სიმშვენიერე. მე მხედველობაში მაქვს ამა თუ იმ სახის შექმნისადმი მათი ნოვატორული მიდგომა. ამის თვალნათლივი მაგალითია ის უამრავი დიდოსტატურად გამოძერწილი სახე, რაც ბატონმა ვახტანგმა შექმნა მუსიკალური კომედიის თეატრის სცენაზე. არ შევუდგები იმ მრავალრიცხოვანი როლების ჩამოთვლას, რომლებიც ბატონმა ვახტანგმა განახორციელა — ამის თქმის უფლებას ის

„როზ-მარი“, გერმანი — ვ. სალარიძე,
შანა — ბ. იანვარაშვილი

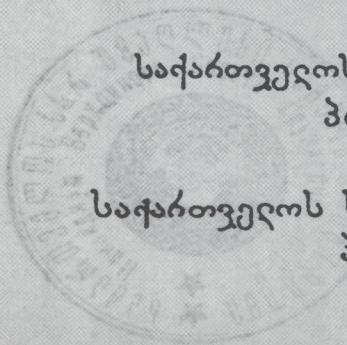
საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს
პრეზიდიუმი

საქართველოს საბჭოთა სოციალისტური
რესპუბლიკის უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის
1950 წ. 30 თებერვლის ბრძანებულებით
თქვენ, ამხ. ვახვანგ დავითის-ძე სადარბე
ხელოვნების
დარგში თვადსაჩინო დამსახურებისათვის

მოგენიჭათ

საქართველოს სსრ
დამსახურებულნი აკადემიკოსი
ფილოზოფი

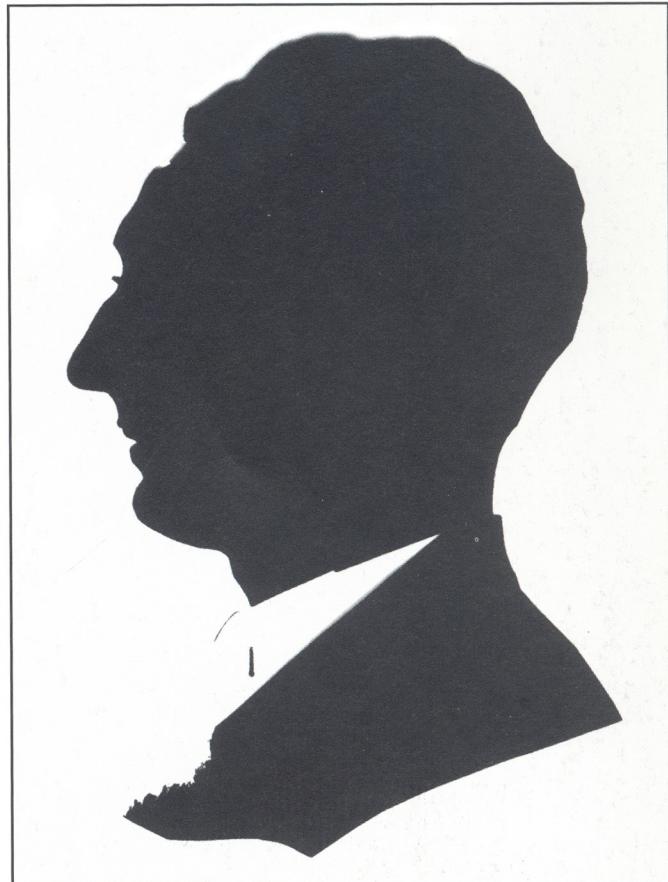
საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს
პრეზიდიუმის თავმჯდომარე

Handwritten signature

საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს
პრეზიდიუმის მდივანი

Handwritten signature

ქ. თბილისი 9 თებერვლი 1951 წ.
№3006

„არშინ-მალ-ალან“ — სოლოიმანი

მსახიობის ფოტოსილუეტი, 28 აპრილი, 1955 წ.

სცენა სპექტაკლიდან „რაც ბინახავს, ვეღარ ნახავს“

3. სალარიძე, 1955 წ.

გი გაგებით, ახლავს მის ყოველ მოქმედებას, უესტს... დაუვიწყარია მსახიობის მიერ შექმნილი სახეები ვასო აბაშიძის სახელობის მუსიკალური კომედიის თეატრის სცენაზე. გარდასახვის უდიდესი უნარი, არაჩვეულებრივი ხმა და ბრწყინვალე აქტიორული ტალანტი შერწყმულია მის რაინდულ თვისებებთან — სწორედ ამიტომაც მოახიჯებს იგი ასე თავაწეული და შუბლნათელი თითქმის 70 წელია ქართულ მიწაზე, სამშობლოზე უსაზღვროდ შეყვარებული და გულანთებული...

ზეიმიან თითოეული შეხვედრა ვახტანგ სალარიძესთან — თეატრში, მეგობრულ წრესა თუ მადლიან ქართულ სუფრაზე. „უკანასკნელი მოჰიკანივით“ დგას იგი ქართულ სცენაზე — ამაყი, ძლიერი და საოცრად მომხიბვლელი.

ჭაბუა ამირეჯიბი

სულ ახალგაზრდამ შეაბიჯა სცენაზე ვახტანგ სალარიძემ და უკვე სამოც დაათი წელია მხურვალე ტაშით ეგებება მას მადლიერი მაყურებელი. ქართული სცენის კორიფეებთან ერთად ერთგულად, კაცურად ეწეოდა და დღესაც ეწევა ხელოვნების მძიმე ჭაპანს. თავისი ნიჭიერებით, ელეგანტურობითა და უკეთილშობილესი პიროვნული თვისებებით ხიბლავდა ყველას და სასიხარულოა, რომ მხცოვანი მსახიობი ამჟამადაც ახალგაზრდული გატაცებით ემსახურება საყვარელ საქმეს — საოპერეტო ხელოვნებას.

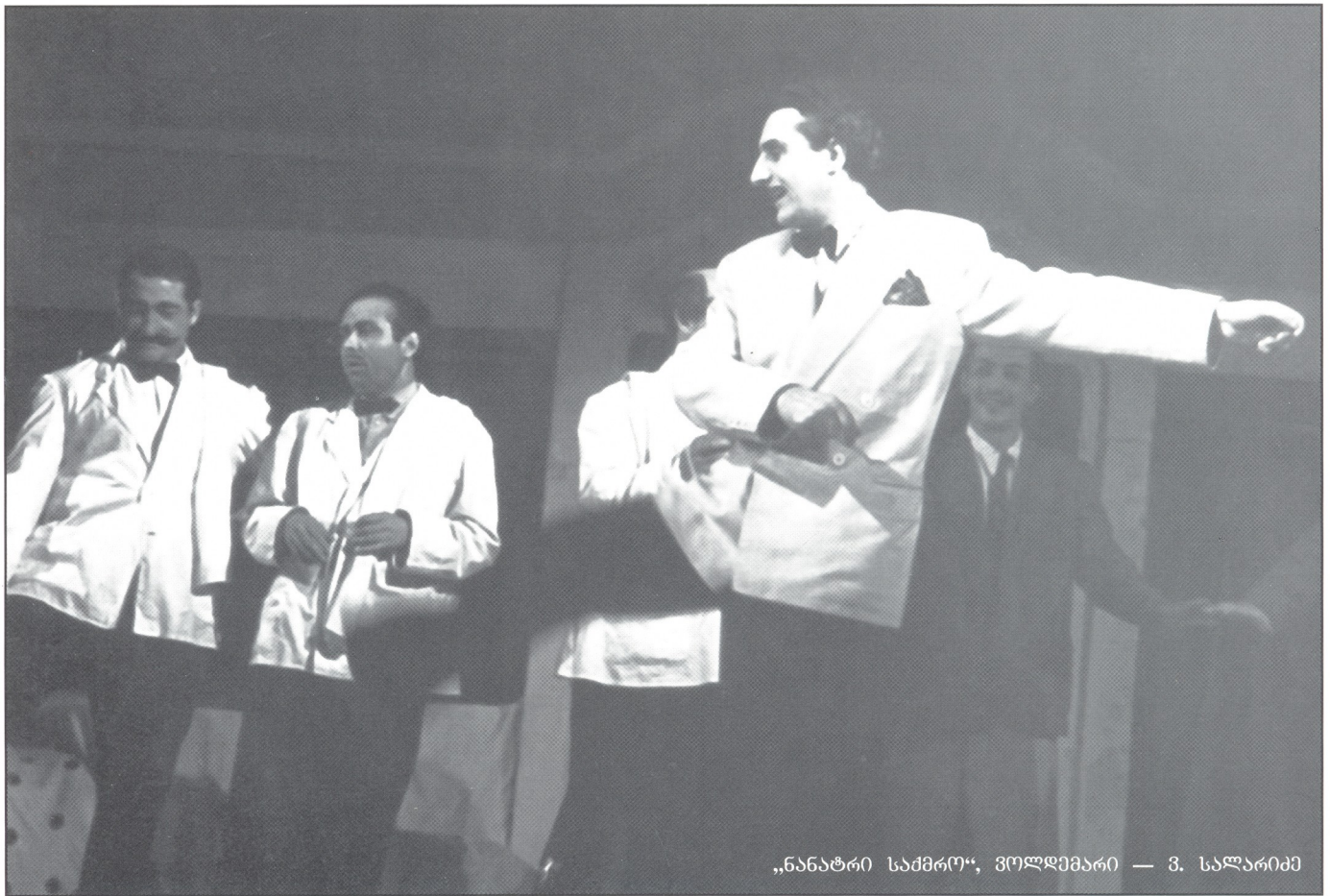
თბილისელებისთვის ვახტანგ სალარიძე შესანიშნავი აქტიორი, უანგარო მეგობარი, სიკეთითა და სითბოთი სავსე ადამიანი და უბადლო თამადაა. არტისტიზმი, ყველაზე კარ-

3. სალარიძე, 45 წლის

„ღალი“ — მძღოლი მივს

„ნანატრი სამპრო“, ვოლფგანგი — ვ. სალარიძე

21-ე საუკუნე გელოდეპათ, ბატონო ვახტანგ!..

რვენი თაობის ცნობიერება, ძირითადად, ომისწინა და ომის წლებში ჩამოყალიბდა. მაშინ თეატრალურ სამყაროს ამშვენებდნენ ქართული სცენის კორიფეები — აკაკი ხორავა, ვერიკო ანჯაფარიძე, აკაკი ვასაძე, ვასო გოძიაშვილი, სერგო ზაქარიაძე, სხვები და სხვები... რუსთაველისა და მარჯანიშვილის თეატრების გვერდით მაყურებელთა დიდი სიყვარულით სარგებლობდა მუსიკალური კომედიის თეატრი და ეს, პირველ რიგში, ოპერეტის დიდოსტატის, შეუდარებელი ტალანტის მქონე მსახიობის ვახტანგ სალარიძის დამსახურება იყო, მას გვერდში ედგნენ თავისი საქმის ასევე ბრწყინვალე ოსტატები — ნი-

კოლოზ მოსეშვილი, ბარბარე იანვარაშვილი, ალექსანდრე ტურიაშვილი...

სასცენო ხელოვნების ამ უნიჭიერეს წარმომადგენელთა სპექტაკლებზე დასწრება ჩვენთვის მთელი სკოლა იყო, მათგან და მათ მიერ განსახიერებული გმირებისგან ცხოვრებას, თეთრისა და შავის გარჩევას, ნამდვილ ქართველობასა და ხელოვნების სიყვარულს ვსწავლობდით.

ომის უმძიმეს წლებში, ყველგან გამეფებული სიკვდილის, შიშის და შიმშილობის მიუხედავად, ადამიანის სული თავისას ითხოვდა — მას გამხნევება, დამშვიდება და მშვენიერების აღქმა ესაჭიროებოდა. ქართველი კაცისთვის ეს ბუნებრივი იყო — ის ხომ ომშიც სიმღერით მიდიოდა, მიცვალებულსაც სიმღერით დაიტირებდა... და აი, იმ აგბელით

წლებში ღია იყო თბილისის ყველა თეატრის კარი, რაიონებშიც მოგზაურობდნენ, სპექტაკლებსა და კონცერტებს მართავდნენ, ხალხს ცოტა ხნით მაინც ავიწყებდნენ უბედურებას, გაჭირვებას. მუსიკალური კომედიის თეატრს ამ მხრივ განსაკუთრებული დატვირთვა ჰქონდა — მას მაყურებლისთვის სიცილი, სიმღერა და სიხარული მოჰქონდა. სწორედ ამ წლებიდან უფრო დამამახსოვრდა ვახტანგ სალარიძე — ამ თეატრის პრიმა-მსახიობი, რომ იტყვიან, ოპერეტის სული და გული, დამსწრეთა უმეტესობა მის სანახავად მოდიოდა, მისი ხმა და შეუდარებელი პლასტიკა ხიბლავდა.

შემდეგ, როდესაც ბატონი ვახტანგის კოლეგა გაეხდი და უფრო დაეუახლოვდი, დავინახე — იგი არა მარტო ბრწყინვალე მსახიობი, არამედ არაჩვეულებრივი პიროვნება, ფაქიზი სულისა და სიკეთით აღსავსე ადამიანი

„რაც ბინახაშს, ვეღარ ნახაშ“ — სანდრია

ნი გახლდათ. სამშობლოზე შეყვარებული ინტელიგენტი, ნამდვილი თბილისელი და ქართული სუფრის მშვენიერება...

88 წლის ბატონი ვახტანგი დღესაც სცენაზეა, ძველებურად ხიბლავს მაყურებელს და ეჭვი არ მეპარება, ის კიდევ იტყვის თავის სიტყვას თეატრსა თუ კინოში...

ბატონო ვახტანგ, იცოცხლეთ, იხარეთ, თქვენს ოჯახთან ერთად, რომელმაც საქართველოს ღირსეული შვილი — დავით სალარიძე აღუზარდა.

21-ე საუკუნე გელოდებათ, ბატონო ვახტანგ!..

რამაზ ჩხიკვაძე

თითქოს პარადოქსია, მაგრამ ცხადია, რომ ბატონი ვახტანგი, ქართული სცენის ეს ცოცხალი ლეგენდა — ისტორიასაც ეკუთვნის და ჩვენს თანამედროვეობასაც.

მე აქ მარტოდენ მის ასაკს არ ვგულისხმობ. მის არტისტიზმში ჰარმონიულადაა გაერთიანებული წარსულის გამოცდილება (კაცმა რომ თქვას, თვითონაა ეს წარსული!) და დღევანდელი სცენური ხელოვნების სიახლეები.

წარსულშიც რომ დარჩენილიყო ანუ მუსიკალური თეატრის ყველაზე რომანტიკულ პერიოდში რომ არ განეცადა მეტამორფოზა და „ძველი სახე“ შეენარჩუნებინა, მაინც დიდი არტისტი იქნებოდა. მაგრამ ჭეშმარიტი სიღიადე გამორიცხავს დროის ფარგლებს. ბატონმა ვახტანგმა უმაღლესო ალღო ახალ თეატრალურ ესთეტიკას და „ძველიდან“ ძალდაუტანებლად გადმოვიდა „ახალში“, ანუ რომანტიზმიდან ჩვენს მკაცრ სინამდვილეში.

კლასიკურ რეპერტუარში შესრულებული თითქმის ყველა მისი როლი მინახავს (აქ არ შემიძლია არ მოვიხსენიო მისი უნიჭიერესი პარტნიორი, განუმეორებლად მომხიბლავი კოლია მოსეშვილი), ევროპულ, რუსულ თუ ქართულ ოპერეტებში მისი სახეები ახლაც ცოცხლად მიდგას თვალწინ.

ყოველთვის მაოცებდა ბატონი ვახტანგის ბუნებრივი გადასვლა ტექსტიდან სიმღერაზე და პირუკუ. არ არის დასამალი — მუსიკალური თეატრის სპექტაკლებში ხშირად ყურს გვჭრის მეტყველების არაბუნებრიობა, ხმის ხელოვნური ფონსირება და ინტონაციის „თეატრალობა“ (რომ არა ვთქვა — სიყალბე). ბატონი ვახტანგი ამ მხრივაც გამონაკლისი გახლდათ. არია, არიოზო თუ რეჩიტატივი ბუნებრივი მეტყველების გაგრძელება

იყო. მუსიკალური ფრაზის კადენსს იგი, თითქოს, „პროზაული“ მეტყველებისთვის ამზადებდა, ხოლო დიალოგისა თუ მონოლოგის ბოლო სიტყვების ინტონაციები ერთგვარ მუსიკალურ „უვერტიურას“ ქმნიდნენ. ამას დაუმატეთ მისი არტისტული თავისუფლება (რაც მხოლოდ თანდაყოლილი ნიჭის თვისებაა), პლასტიკა, მომხიბვლელობა, უშუალობა და დამეთანხმებით, რომ მხოლოდ პალიტრის ასეთი მრავალფეროვნება განაპირობებს მისი სცენური სახეების ბუნებრიობას და განუმეორებლობას. მოგვიანებით, უპირატესად სახასიათო როლების შესრულება მოუწია და აქაც განგვაცვიფრა თავისი მახვილი თვალით, ზუსტად მიგნებული შტრიხებით და მხოლოდ მისთვის დამახასიათებელი პლასტიკით, რომელმაც ბოლოს სირბილე და ფორმის გრძნობა შეიძინა.

საკმარისია ბატონი ვახტანგი ავიდეს სცენაზე მხოლოდ მისთვის დამახასიათებელი მოძრაობით, დადგეს მაყურებელთა წინ და უმაღლეს დარბაზს ავსებს მისი სხეულიდან წამოსული ფლუიდები, რომლებიც გვაგრძნობინებენ იმ განსაკუთრებული ატმოსფეროს იდუმალებას, რომელსაც მხოლოდ დიდი არტისტები ქმნიან. მე კი თვალწინ მიდგანან მთელი მისი უვრცესი რეპერტუარის გმირები, ვხედავ უამრავ ნიდაბს, მესმის მისი ხმა, სავსე განსაკუთრებული მელოდიური ინტონაციებით და გადავდივარ წარსულში, საიდანაც დღემდე დიდი ესთეტიკური სიამოვნება გამომყვა.

ნოდარ ბურაბანიძე

„კომბუ“
ყარაოღელი — 3. სულარიძე

საქართველოს სსრ სახალხო არტისტს

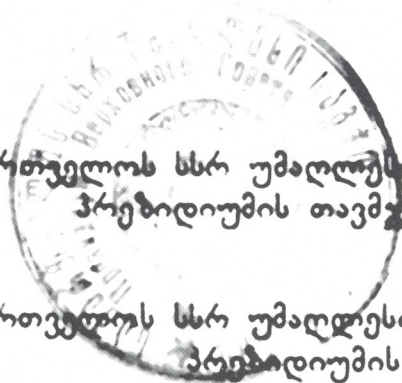
ამხ. ს ა ლ ა რ ი ძ ე ს

ქ ვ ა ნ ც ა ნ გ ე ა ვ ი თ ი ს ძ ვ ს

საქართველოს საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკის უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმმა 1966 წლის

28 თებერვლის ბრძანებულებით მოგანიჭათ თქვენ, ქართული საბჭოთა ხელოვნების განვითარებაში დამსახურებისათვის

საქართველოს სსრ სახალხო არტისტის წოდება.

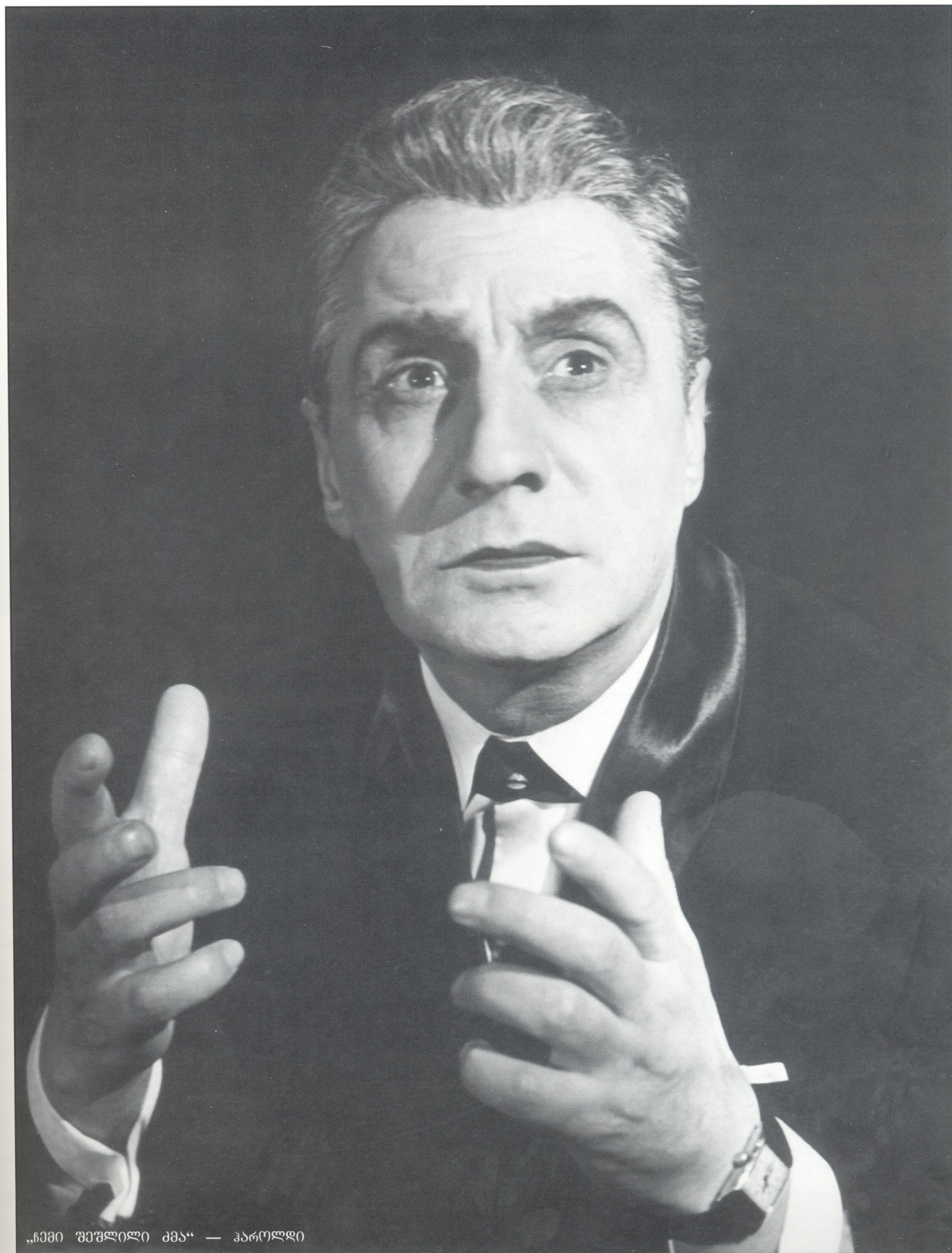

საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს
პრეზიდიუმის თავმჯდომარე

საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს
პრეზიდიუმის მდივანი

მ. ავალიანი

ქ. თბილისი 1966 წ. 10 მაისი

„ნამი უეზული კმა“ — პაროლი

ვახტანგ სალარიძე და მიხეილ გერიაშვილი

მრავალსახეობა არტისტისა

წვენ ხშირად ვლაპარაკობთ მაყურებლის დამოკიდებულებაზე თეატრისადმი და საკმაოდ რთულ ემოციურ კომპლექსს ვატყებთ ამ დამოკიდებულებაში... ნაკლებად კი თვით თეატრის დამოკიდებულებაზე მაყურებლისადმი, თითქოს იქ რაღაც მიუწვდომ იდუმალებას ვხედავთ და გამჟღავნება გვერიდება.

თეატრი ზრდის მაყურებელს... მაყურებელი ზრდის თეატრს... თეატრში მხოლოდ რჩეულნი განიცდიან შეუჩერებელ ზრდას და მომავალშიც ბრწყინვალე არტისტებად გვევლინებიან.

მსახიობის ადგილს საზოგადოებაში მა-

ყურებელი განსაზღვრავს. მაყურებლის უშუალო დამოკიდებულება ემოციურ გამოძახილს ამკვიდრებს.

ვახტანგ სალარიძე ქართული სცენის ბრწყინვალე მსახიობია. მისი შემოქმედება ვასო აბაშიძის თეატრში უადრესად კოლორიტულია... და თუ ათეული წლების მანძილზე მას არ მოჰკლებია მაყურებლის დიდი სიყვარული, ეს ვახტანგ სალარიძის ხალასი აქტიორული ნიჭიერებისა და ოსტატობის მონაპოვარია.

ვახტანგ სალარიძეს სცენაზე შემოსვლამდე, კულისებშივე ცნობს მაყურებელი. უმალ ასტეხს ტაშისცემას და ეს ტაშის-

ცემა რასაც ნიშნავს, უმალ ხვდება მთელი დარბაზი — მალე სალარიძე გამოჩნდება.

გეგონებათ, ვერაფერი შეაჩერებს ამ ტაშისცემას, მაგრამ საკმარისია მსახიობის ერთი უსიტყვო ჟესტი, ან ბაგის შერხევა, რომ საოცარი სიჩუმე ჩამოვარდება... მაყურებელი მონუსხულივით უცქერს მის მოძრაობას, ისმენს მის სიტყვას...

ვახტანგ სალარიძე მოღვაწეობდა საქართველოს სხვადასხვა კუთხეში — 1931-32 წწ. ჭიათურის სახელმწიფო თეატრი, 1932-33 წწ. თელავის სახელმწიფო თეატრი, სადაც რეჟისორი იყო ვახტანგ აბაშიძე. 1934 წელს კი ვახტანგ აბაშიძესთან ერთად ქუთაისის დრამატულ თეატრში გადადის.

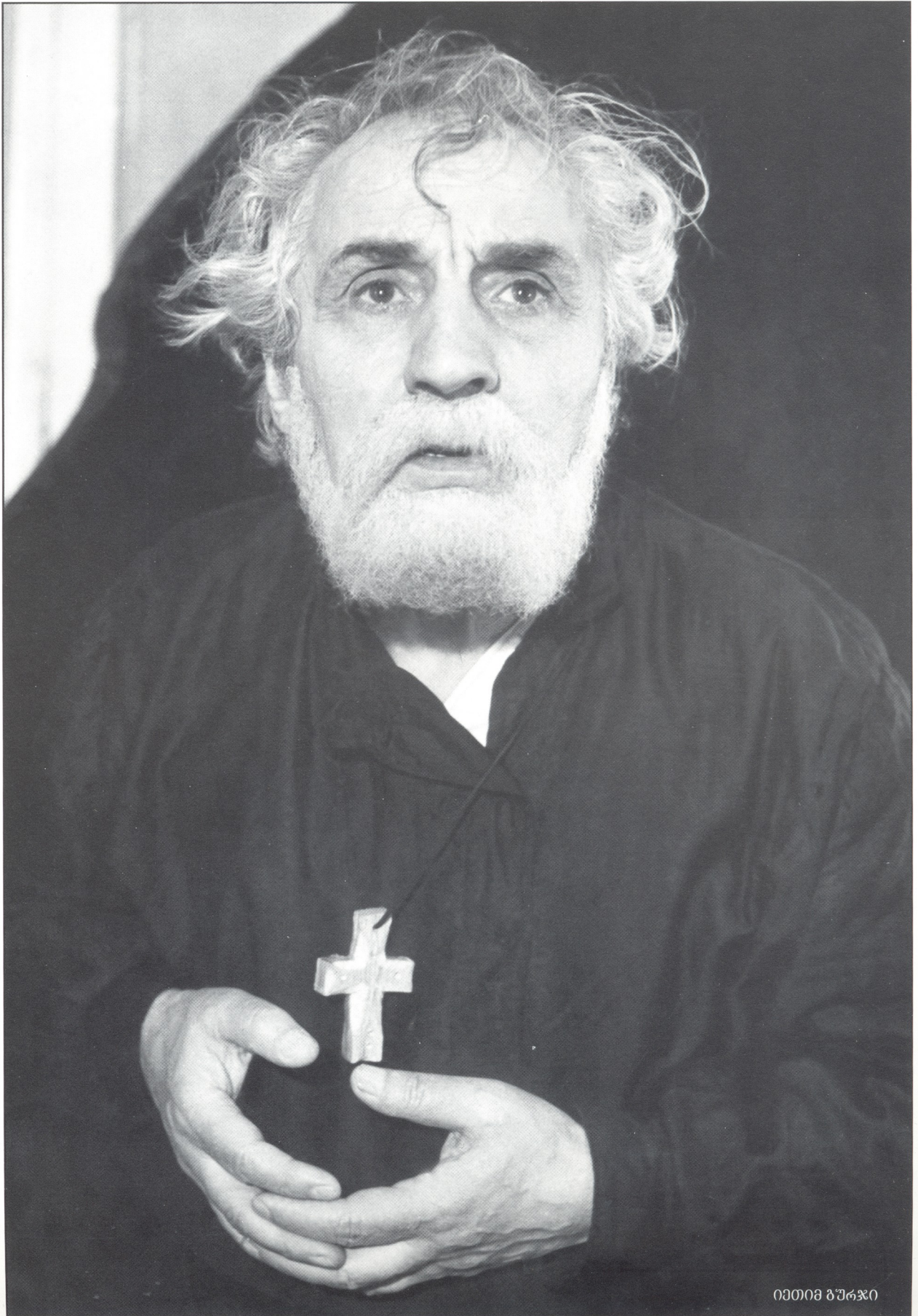
1935 წელს ვახტანგ სალარიძე ვასო

აბაშიძის სახელობის მუსიკალური კომედიის სახელმწიფო თეატრში მოდის. მოვიდა, როგორც ჩამოყალიბებული ინდივიდუალური აქტიორული მანერის მსახიობი და გამორჩეული, წამყვანი ადგილიც დაიკავა თეატრის შემოქმედებით ცხოვრებაში. ამ თეატრში შედგა ახალგაზრდა მსახიობის დებიუტი. ფლექტერის „ესპანელი მღვდელი“, ლეანდრო — ვ. სალარიძე.

ლეანდროს მხატვრული სახე ყურადღებას სწორედ სახასიათოსკენ ლტოლვით იპყრობს. სწორედ ამ როლით გაცხადდა მსახიობის უნარი კომედიური ჟანრული პლასტების წვდომისა. ამ როლის წარმატებით შესრულებამ მსახიობს სათანადო რეპუტაცია დაუმკვიდრა. აქ წარმოჩნდა მსახიობის იმპროვიზაციის უნარი, თეატრალური ფორ-

ბუნებრივად, ვახტანგ სალარიძე და ირინა აბაკელია ბაძოს მუსიკალური თეატრის მსახიობებთან პანკატის ღროს

იპოთე ბუგჯი

მის მძაფრი გრძნობა, პლასტიკური სიზუსტისაკენ ლტოლვა, მისი შემოქმედებითი ინდივიდუალობის მიმართება ჰიპერბოლურისა და გროტესკულისაკენ. მაგრამ გროტესკი აქ იაზრებოდა, როგორც ცალკეული გამოვლინება იმ ხერხისა, რომელიც საფუძვლად დაედება მის შემდეგდროინდელ ქმნილებებს.

ვახტანგ სალარიძეს უამრავი სცენური სახე აქვს შექმნილი. როგორი როლი არ უთამაშია — მთავარიცა და ეპიზოდურიც. მისთვის არ არსებობს დიდი და პატარა როლი. იგი ყოველთვის განმსჭვალულია რწმენით, რომ როლმა კი არ უნდა გამოაჩინოს მსახიობი, არამედ მსახიობმა როლი. ეს რწმენა მან რეალობად აქცია და მრავალ სპექტაკლში სრულიად პაწაწინა როლიდან შექმნა საინტერესო სახე.

ვახტანგ სალარიძის ბიოგრაფიის ერთ-ერთი ყველაზე ნათელი და ნაყოფიერი პერიოდია მიხეილ ჭიაურელთან, დუდე ძნელადესთან, ბორის გამრეკელთან მოღვაწეობის წლები. მას ახლო ურთიერთობა ჰქონდა უშანგი ჩხეიძესთან და თვლის, რომ ეს ჭეშმარიტი დაოსტატების სკოლა იყო მისთვის.

დღემდე მსახიობს ორასამდე როლი აქვს ნათამაშები, როგორც კლასიკურ, ასევე თანამედროვე რეპერტუარში. საოცარი იყო იმედგაცრუებული შეყვარებული ნაპოლეონ სენ-კლოში („ბაიადერა“), შეუდარებელი შეყვარებული ბონი („სილვა“), ჭაბუკური გზნებით აღსავსე გერმანი („როზ-მარი“). სწორედ გერმანს თვლის თვით მსახიობი თავისი არტისტული სიჭაბუკის

გვირგვინად. სიხარულის მომტანი იყო მშვიდი და მოუსვენარი, დინჯი და ცელქი, მხიარული და თავდაჭერილი პანატელიასი („პერიკოლა“), უქნარა და ღოთი გურამ თეთრადე („სიმღერა თბილისზე“), პეწიანი კუჭო („უცნაური მკვლელობა“), მიკირტუმა („მზის დაბნელება საქართველოში“), სოლეიმანი („არშინ-მალ-ალან“), აპოლონი („ჯერ დაიხოცნენ, მერე იქორწინეს“), ავეტიკა („რაც გინახავს, ვეღარ ნახავ“), ბუღდანა („ძველი თბილისის სურათები“), ჯორჯი და ჰაროლდი („ჩემი შეშლილი ძმა“), მიკი („ლავი ქარი“), პილატე („ნაბიჭვარი“), მამაზეციერი („ღვთაებრივი კომედია“), ბოლმა ვანო („კურკას ქორწილი“), კარაპეტა („ძუნწი“).

ვახტანგ სალარიძის გამორჩეული როლები იმ სპექტაკლებში შეიქმნა, რომელთაც პრინციპული მნიშვნელობა ჰქონდა ამ თეატრის განახლებისათვის.

ერთ-ერთი ასეთი როლი იყო ბოლმა ვანო (გ. ცაბაძის „კურკას ქორწილი“). ამ ხასიათისათვის მსახიობმა ყოველმხრივ გამომსახველობითი ხერხები გამოიყენა. ამ როლში იჩინა თავი მისმა საოცარმა იუმორმა, კომედიურმა მახვილმა გრძნობამ, გმირის შინაგან სამყაროში წვდომის ძალდაუტანებელმა მანერამ. იგი მწვავე სატირულ ფორმებს მიმართავდა... მსახიობი ბოლომდე აშიშვლებდა მოქნილსა და გაიძვერა ბოლმა ვანოს ზნედაცემულობას, სიხარბეს, შელახულ ადამიანურ ღირსებებს, მაგრამ ზიზღს მაყურებელში არ იწვევდა. იგი არსად არ აჭარბებდა და საოცრად ზომიერი იყო. ბოლმა ვანო სალარიძის შემოქმედების გვირგვი-

სხედან: ვახტანგ სალარიძე და მოსკოველი თეატრმცოდნე
დბანან: იოსებ შუთათელაძე, ზოთა მილორაძე

ნი გახლდათ.

ნიჭიერებით იყო გამორჩეული კარაპეტა დაბაღოვის სახე (შ. მილორაძეს „ძუნწი“). შურითა და ღვარძლით სავსე თვალები და გონება ფულებსა და ოქროებს დასტრიალებდა. აქაც პაროდირებისა და იმპროვიზირების ისეთი ძალა გამოამჟღავნა ვახტანგ სალარიძემ, რომ მსახიობის შესაძლებლობათა მრავალფეროვნება ეჭვმიუტანელი შეიქნა.

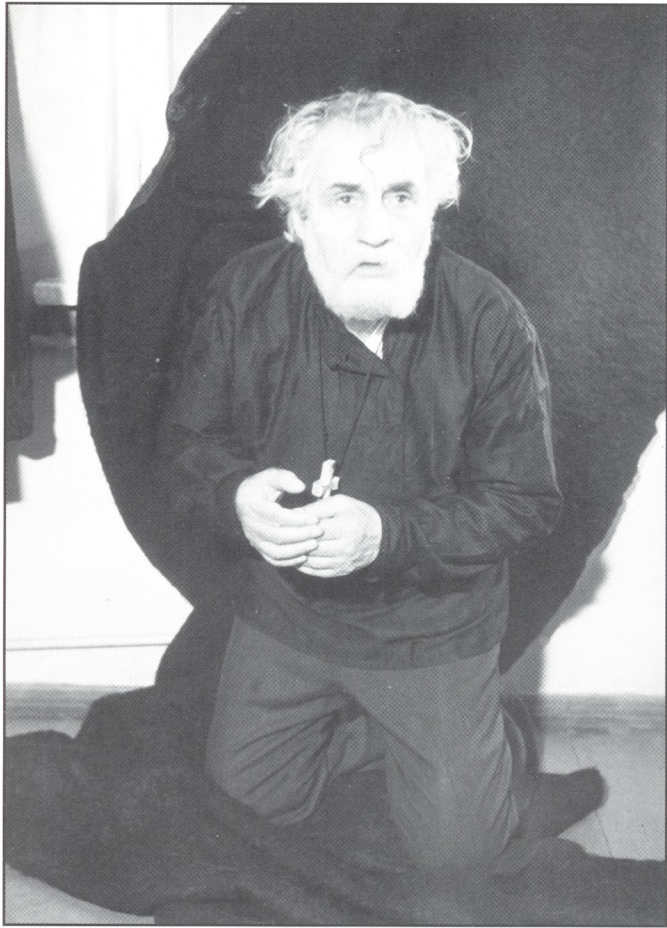
სალარიძემ კარაპეტას სახის შექმნისას გარდასახვის უდიდესი ოსტატობა წარმოგვიდგინა. დახვეწილი და უზადო იყო ხასიათის პლასტიკური ხატი. მსახიობი დიდ მნიშვნელობას ანიჭებს პლასტიკას, რომლის სახიერებაზე ბევრად არის დამოკიდებული შექმნილი ხატის სახიერება. იგი ყოველთვის ეძებს მხოლოდ ამ სახისათვის შესაფერ სიარულს, მოძრაობას, შესტს. პლასტიკასთან მჭიდრო კავშირშია ტანსაცმელი. ტანსაცმელი კარნახობს მოძრაობას.

ვახტანგ სალარიძემ იცის ტანსაცმლის ტარება. იგი პეწით ატარებს ფრაკსაც და ჩოხასაც, თანამედროვე კოსტუმსაც და ძველმოდურ ტანისამოსსაც.

ვახტანგ სალარიძეს მრავალ-

„სიყვარულის მგოსანი ვარ“
იმიომ გუგუი — ვ. სულარიძე

ვალი ჯილდო და სიგელი აქვს მიღებული. 1950 წ. მიენიჭა საქართველოს დამსახურებული არტისტის, ხოლო 1966 წ. საქართველოს რესპუბლიკის სახალხო არტისტის წოდება.

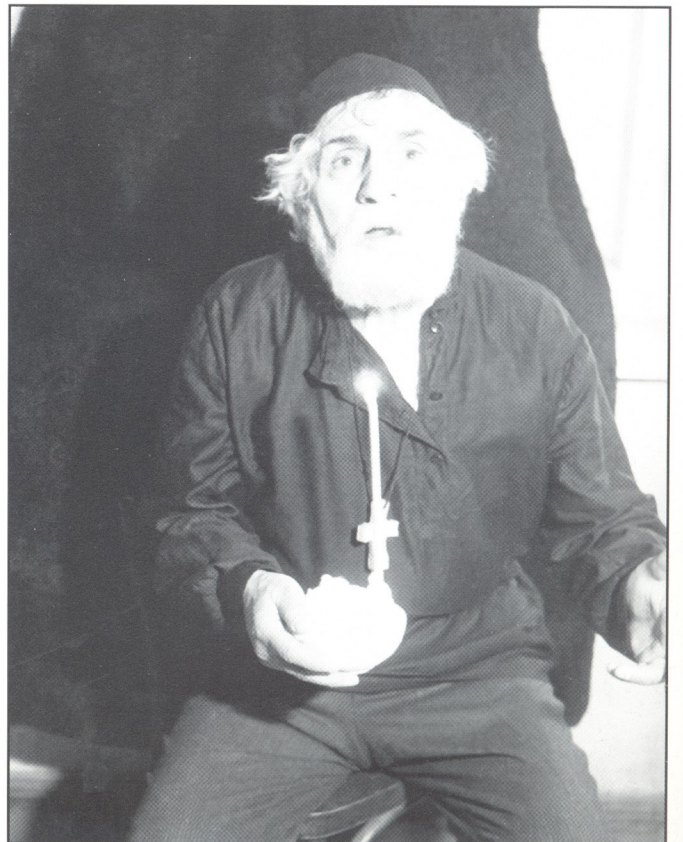
მსახიობის ცხოვრება დღის მოძრაობა-სა ჰგავს. მას აქვს თავისი განთიადი, თავისი შუადღე, საღამო და ღამე. ყოველ მომენტს ესაჭიროება თავისი პალიტრა. მაგრამ შუადამეს განა არა აქვს თავისი სიღამაზე, როგორც მზის ამოსვლას? განა მზის ჩასვლისას არ გვხიბლავს იმგვარივე იდუმალი ფერები, როგორც მზის ამოსვლისას? შეიძლება ვინმემ თქვას, სალარიძის ლეანდრო უკეთესია, ვიდრე ბოლმა ვანო? გერმანი უკეთესია თუ კარაპეტა?

ვახტანგ სალარიძის ხელოვნება დღესაც უაღრესად თანამედროვეა. აზრი — ქმედითი, ემოცია — შინაგანად სავსე.

სცენაზე ყოფნა მას დღესაც დიდ სიხარულს ანიჭებს. როცა უნდა თამაშობდეს როლს, ის ყოველთვის ისე თამაშობს, როგორც პრემიერას, როგორც მაშინ... სწორედ ესაა მაყურებლისადმი მსახიობის უდიდესი პატივისცემისა და სიყვარულის გამოხატვა.

თეატრში მხოლოდ რჩეულნი რჩებიან და ყოველთვის ბრწყინვალე არტისტებად გვევლინებიან...

ვასო აბაშიძის სახელობის მუსიკალური თეატრი ამაყობს იმით, რომ მის სცენაზე დღემდე დგას დიდი ქართველი მსახიობი, რომლის ტალანტიც ნებისმიერ სცენას დაამშვენებდა.

შეუვალა ჭარმაგი მსახიობის, თბილისის საპატიო მოქალაქის ავტორიტეტი კოლექტივში. ის ჩვენი თეატრის სახე და სინდისია.

ბიბა
ლორთქიფანიძე

ბედნიერი ვიქნებოდი, თუ ბატონ ვახტანგ სალარიძის შესახებ მამაჩემი — გიორგი ცაბაძე ისაუბრებდა, რადგან სწორედ მამას და ძია ვახტანგის სამაგალითო მეგობრობამ, ნაყოფიერმა თანამშრომლობამ განაპირობა ის, რომ ქართული სასცენო ხელოვნების ეს ერთ-ერთი უთვალსაჩინოესი წარმომადგენელი დღესაც ცაბაძეების ოჯახისათვის ძვირფასი და ახლობელი ადამიანია.

ათეული წლების წინ ჩაეყარა საფუძველი ვახტანგ სალარიძისა და გიორგი ცაბაძის ურთიერთობას — როგორც შემოქმედებითს, ისე პიროვნულს. ეს მოხდა ვასო აბაშიძის სახელობის მუსიკალური კომედიის თეატრში, სადაც მამას 20-მდე ოპერეტა დაიდგა და უმრავლეს მათგანში წამყვან როლებსა და პარტიებს ძია ვახტანგი ასრუ-

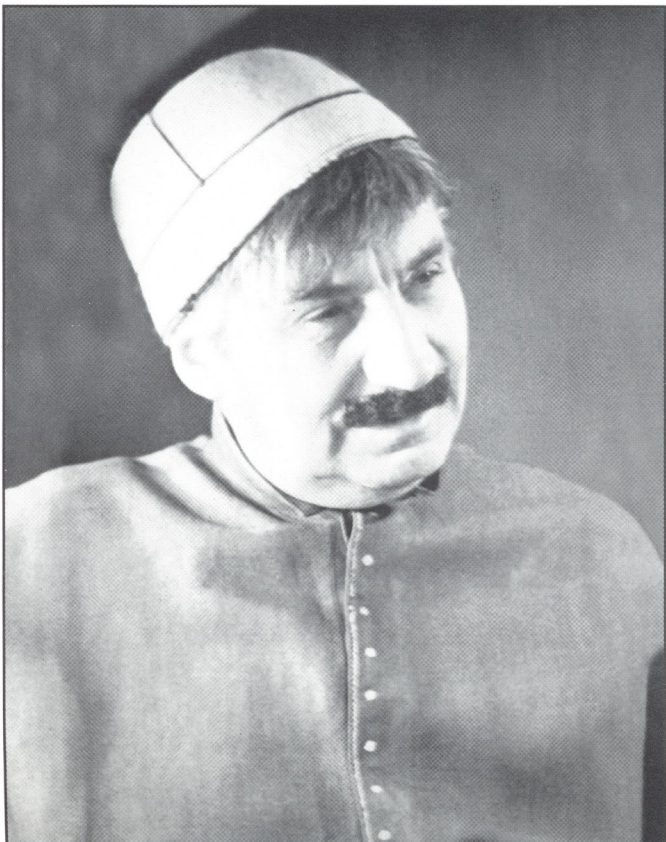
ლებდა. ბევრ ნაწარმოებს გიორგი ცაბაძე სპეციალურად ვახტანგ სალარიძისათვის ქმნიდა. განსაკუთრებით აღნიშვნის ღირსია ოთარ მამფორიას „მეტეხის ჩრდილში“, სადაც ბატონმა ვახტანგმა ჩვეული ვირტუოზობით განასახიერა მთავარი გმირი — ძია შაქრო.

პირადი ურთიერთობაც გამორჩეული ჰქონდა ორ ხელოვანს. მახსოვს, ერთხელ ბატონი ვახტანგის ავადმყოფობის გამო როგორი ანერვიულებული იყო მამა. ისედაც სიტყვაძუნწს, ხმას ვერ ამოაღებინებდი, ვერაფერს ჰკითხავდი. მათ თითქმის უსიტყვოდ ესმოდათ ერთმანეთის, ერთი ჰქონდათ დარდიც და ლხინიც და რაც მთავარია, ბატონი ვახტანგი დღესაც, როცა მამას გარდაცვალებიდან ათ წელზე მეტი გავიდა, უდიდესი სიყვარულითა და პატივისცემით უფრთხილდება და სათუთად ინახავს ძველ მეგობრობას.

1994 წელს რესპუბლიკის მთელ რიგ რაიონებში აღინიშნა მამას დაბადების 70 წელი. ბატონ ვახტანგს დიდი მოკრძალებით ვთხოვეთ, მონაწილეობა მიეღო საიუბილეო საღამოებში. ამასთან, ვშიშობდით, შეძლებდა თუ არა უკვე ასაკოვანი შემოქმედი ხანგრძლივ მოგზაურობას. წამითაც არ დაფიქრებულა ვახტანგ სალარიძე — „ჩემს როგორ ვუღალატებო“ და როგორც სხვაგან, ისე დედაქალაქში გამართულ საიუბილეო ღონისძიებებზე ჩვენს გვერდით ბრძანდებოდა და ჭაბუკური, ახალგაზრდული ენერგიით გვამხნევებდა, გვალამაზებდა.

ბედნიერი ვარ, რომ მეც მხვდა წილად ქართული სცენის ბერძენასთან — ვახტანგ

„თოვლიანი მთების მფლოლივეი“ — თეიმურაზი

სცენები სკიპტაკლიდან „თოვლიანი მთების ფელოდიაში“

სალარიქესთან შემოქმედებითი ურთიერთობის სიხარული.

მადლობა თქვენ, ძია ვახტანგ, კაცობისათვის, ძმაცაცობისათვის, სიყვარულისათვის, ერთგულებისათვის, მამაშვილური მოფერებისათვის!

კვლავაც დიდხანს ყოფილიყავით მხნე და ჯანმრთელი ჩვენს იმედად!

პახა ცაბაძე
კომპოზიტორი

სიმღერის უკვდავება

„დამშვიდდით! მუდამ თქვენთან იქნება
ჩემი სიმღერა და წრფელი ნანა,
შემოგწირავდით ერთად ყველაფერს,
მაგრამ სხვა რაა სიმღერისთანა?“

ეს დიდებული სტროფი გალაკტიონს ეკუთვნის, მაგრამ მას სრული უფლებით შეუძლია ხელი მოაწეროს ჩვენი დროის უგამოჩენილესმა, სრულიად უნიკალურმა მომღერალმა და მსახიობმა ბატონმა ვახტანგ სალარიძემ.

ვახტანგ სალარიძეს უმაღლესმა წესთგამრიგემ უბოძა ხელოვანისათვის ყველაზე უფრო მთავარი და განმსაზღვრელი — მშობელი ერის სულის გამოხატვა. ვახტანგ სალარიძემ თავის სიმღერასა და შესრულებაში წარმოაჩინა ქართველი კაცის უკიდვანოსიხალისე, მისი სრულიად განსაცვიფრებელი ოპტიმიზმი, მეგობრობისა და თანადგომისთვის სადღეღამისო მზადყოფნა და მიმტევებლობის უზენაესობა.

ჩვენგან ადრე წასულ, ასე უღვთოდ წასულ მედიკო ძიძიგურის წალკოტში — ხელოვნების მოღვაწეთა სახლში — ჩემი მეუღლე და მე ერთ-ერთ საღამოს ვესწრებოდით. ...და როცა ავანსცენაზე ასასვლელი კიბე მარდად ამოირბინა შუატანის, მკვიდრად შეკრულმა, ღია ნაცრისფერ კოსტიუმში გამოწყობილმა კოხტა მამაკაცმა და ომახიანი სიმღერა შემოსძახა, პლასტიკურ ცეკვასთან დაწყვილებული, დარბაზი აფეთქდა, — ნუთუ ამ ხანში (სამი წლის შემდეგ ბატონ ვახტანგ სალარიძეს 90(!) შეუსრულდება) შეიძლება ასე გამოიყურებოდე, ასე მოძრაობდე, ასე მღეროდე, ასე გიხაროდეს ცხოვრება და შემოქმედება?!

რა თქმა უნდა, გენეტიკა, რა თქმა უნდა, რეჟიმი და კულტურული ადამიანისათვის დამახასიათებელი თავის მოვლა, მაგრამ მაინც მგონია, რომ ბატონ ვახტანგის გერონტოლოგიური და შემოქმედებითი ხანგრძლივობის

დღვრიტა და ბალავარი — იმ სრულიად განსაკუთრებულ სიკეთესა და კაცთმოყვარეობაშია, რაც მაღალ ნიჭთან ერთად დაებედა ამ დიდ ადამიანსა და შემოქმედს.

და კიდევ: „ის ურჩევნია მამულსა...“ ეს ფაქტორიც გასათვალისწინებელია, როცა ბატონ ვახტანგის საოცარ სიცოცხლისუნარიანობაზე ვმსჯელობთ. მისი ოჯახის წევრებიდან კარგად ვიცნობ ბატონ ვახტანგის ვაჟს დავით სალარიძეს, რომელსაც მეგობრები დათოს ეძახიან.

დავით სალარიძე — საქართველოს სახალხო დამცველი — სრულიად არაორდინარული მოღვაწე და პიროვნებაა. ორგანიზატორული ნიჭით უხვად დაჯილდოებული, უნარიანი და ინიციატივიანი, დინჯი და ოპერატიული ერთდროულად, ერუდირებული და გამჭრიახი, კონტაქტური და გამგები, შემწყნარებელიცა და პრინციპულიც, დიდად მომთხროვნი უპირველეს ყოვლისა საკუთარი თავის მიმართ, მტკიცე ნებისყოფით აღბეჭდილი, რაც თავისებურად აკაბადონებს მის ყველა დადებით თვისებას, ქმნის ქარიზმატული ლიდერის იმიჯს.

ბატონ ვახტანგს კი ვუსურვებ — მის ასი წლისთავზე ასეთივე შემართებით ამოირბინოს ავანსცენის კიბეები, გაშალოს მკლავები და მოგვაგებოს სიმღერა, რომელსაც შეწყვეტა არ უწერია.

ლევო სტურუა

ისტორიულ მეცნიერებათა
დოქტორი, პროფესორი

„კურკას ქორწილი“
გოლმა ვანო — ვახტანგ სალარიძე

სცენები სკამბაპლიდან „ჯარში მიღის დღისებრთა“

ПАТРИАРХ ГРУЗИНСКОГО ТЕАТРА

Для нас, россиян, Тбилиси был и остается артистической Меккой. Театральное небо столицы Грузии всегда сверкало ярчайшими звездами, которые могли бы украсить помостки театров любого города нашей планеты.

Одного из замечательной когорты грузинских мастеров сцены, безусловно, представляет Вахтанг Давидович Саларидзе - человек высочайшей артистической и гражданской культуры.

Впервые мы встретились с ним в Тбилиси в шестидесятые годы. Братья Серго и Бухути Закариадзе, представляя мне Вахтанга Саларидзе, сказали: „Наш лучший друг. В юности мы вместе начинали в театре. Се-

годня - он любимец публики...“ Вскоре к нам присоединились Гига Лордкипанидзе и Гоги Цабадзе. Беседуя о театре, музыке, мы как-то незаметно переместились в уютный ресторан старого Тбилиси и расстались далеко за полночь. Это было что-то фантастическое. Тосты - один ярче другого, импровизация ролей, остроумные анекдоты, шутки и, проникающие в душу, застольные грузинские песни и танцы в исполнении Вахтанга Саларидзе.

С тех пор мы встречались в каждый наш приезд в Тбилиси. При огромной своей популярности Вахтанг Саларидзе отличался необыкновенной простотой, скромностью. Шли годы, а он все не менялся. Был так-

же бодр, подтянут, выглядел значительно моложе своих лет. „Секрет моей молодости зарыт на сцене театра музыкальной комедии“ - шутливо реагировал Вахтанг Давидович на наши комплименты. Есть люди, которые и в пожилом возрасте не теряют красоты и привлекательности, сохраняя каким-то чудом юношеский задор и интерес к жизни. Его любовь и преданность к родному Тбилиси, к родному театру широко известны в Грузии и вызывают восхищение.

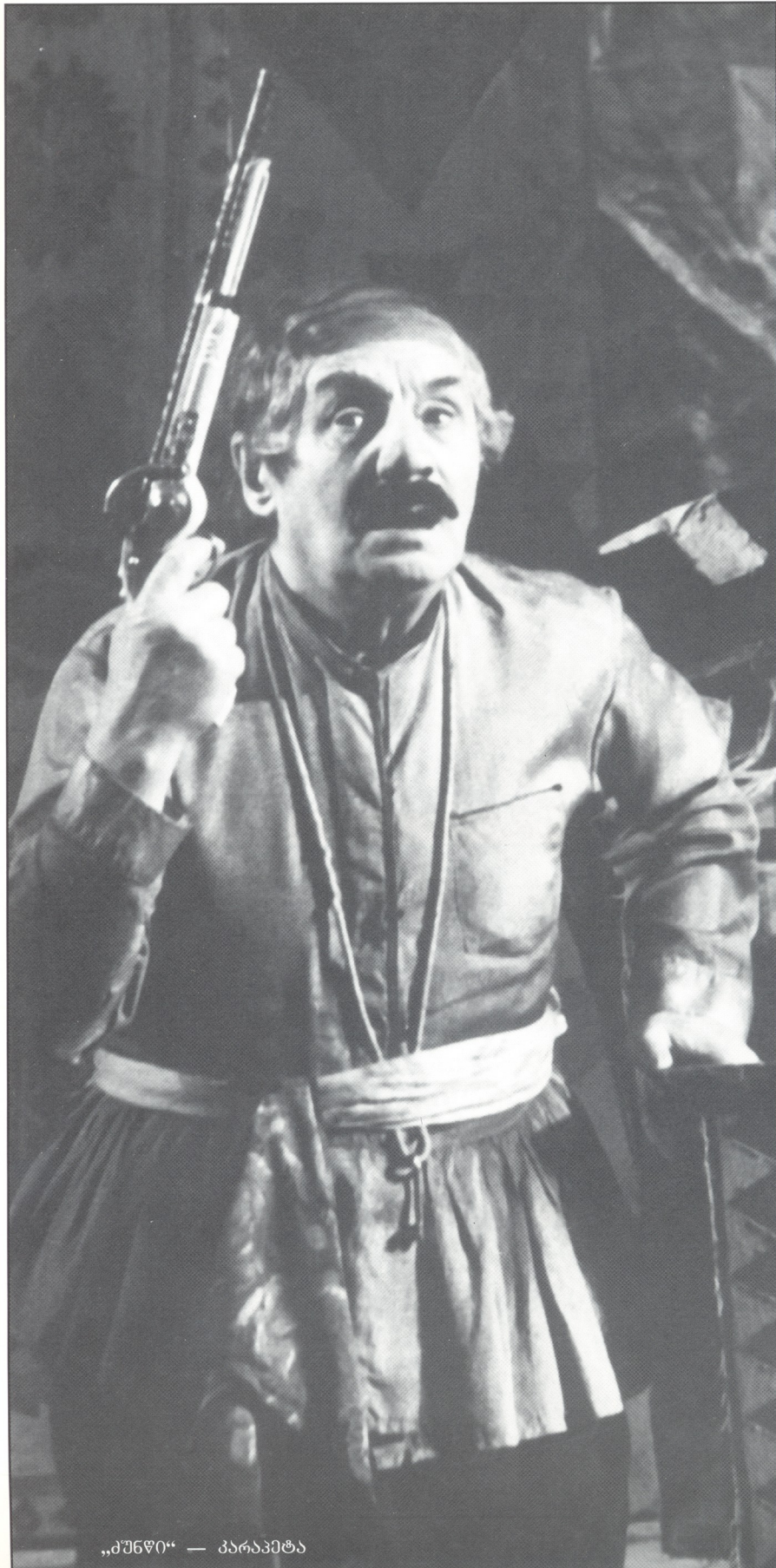
В последний раз мы встретились два года тому назад в Доме актеров имени Акакия Хорава на праздновании 70-летнего юбилея всеми нами горячо любимого Гиги Лордкипанидзе. За праздничным столом, за которым собралась вся театральная общественность Грузии, тамадой был Теймураз Владимирович Чиргадзе, наш старый друг, человек редкой одаренности. Как и

все предыдущие дружеские грузинские застолья и этот вечер был неповторимо изыщен. Изюминкой же торжества явилось сольное пение 86-летнего Вахтанга Давидовича Саларидзе.

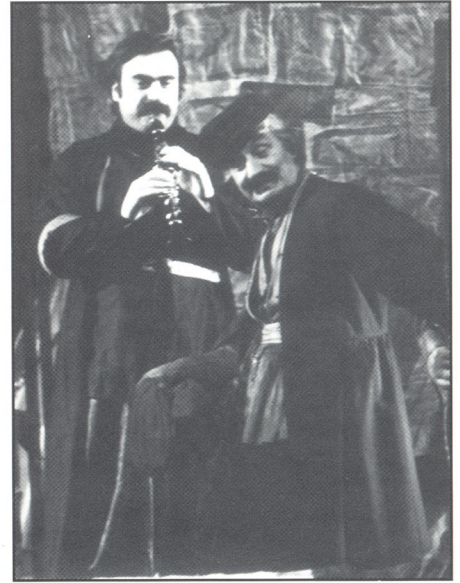
Пересказывать в Грузии биографию человека, одно упоминание имени которого способно в мгновение привести в доброе расположение духа - дело неблагодарное. Эпитеты „известный“, „замечательный“, „любимый“ в данном случае, по-моему, совершенно излишни, как сами собой разумеющиеся.

70 лет на грузинской сцене! Сотни различных по типуажу и характеру ролей, большая часть которых по признанию театральных критиков навсегда вошла в сокровищницу летописи Грузинского государственного театра музыкальной комедии имени Васо Абашидзе.

„მუნჯი“ — კარაპეტა

„ღვთაშობისი კომედია“,
ღმერთი — ვ. სალარიძე

რიდევსკიუ სტატი და ვ სუი 88 ლეტი! ნე ეტი
ლი მეტი ლუბოგი ატირა...

КИРИЛЛ ЛАВРОВ

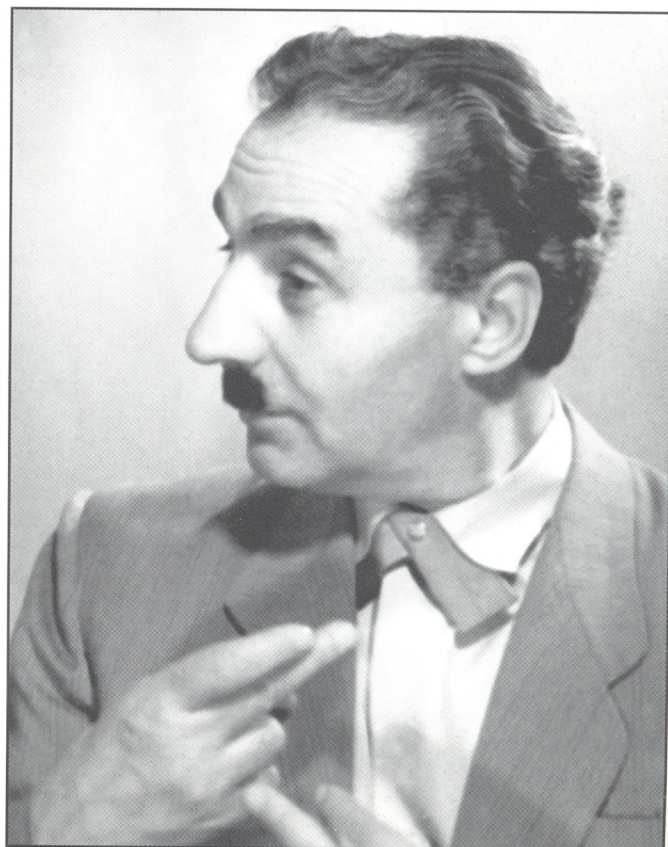
*Председатель Конфедерации теат-
ральных союзов независимых государств,
художественный руководитель Санкт-Пете-
рбургского Большого
драматического театра имени Георгия
Товстоногова,
народный артист СССР, лауреат
Ленинской и Государственной премий*

„აბლაშუბა“, სერბო — ვ. სალარიძე

Вахтанг Давидович Саларидзе, бесспорно, „ангажированный“ властью (и прошлой, и нынешней) и эпохой, всегда пытавшийся честно и талантливо служить народу, был и остается для многих из нас образцом. Его образ чуть грустного (как последний из могижан он остался единственным из той замечательной когорты грузинских артистов двадцатых годов!) и светлого человека, мудрого, философа любви, ценителя жизни и её прелестей воспринимается мною сегодня как величавый тамада за дружеским грузинским застольем, за которым пробуждаешься от будничного сна и благодарить Господа Бога за счастье быть живым и услышанным.

Вахтанг Давидович сохранил актерское и гражданское обаяние, свою особую сала-

ვახტანგ სალარიძე და ბრიშა ქსოვრელი

ძნელია, თითქმის შეუძლებელიც, მსახიობ-მა თავისი კოლეგა ალაფროთოვანოს ვახტანგ სალარიძემ ესეც შეძლო. მისი თვითმყოფადი ნიჭის ერთ-ერთი თაყვანისმცემელი გახლდათ გრიშა ქსოვრელი — ქართული ესტრადის მსახიობი, შესანიშნავი მუსიკოსი და მომღერალი, ბრწყინვალე მედუდუკე, თბილისელ მოქეიფეთა სული და გული.

ვახტანგ სალარიძეს და გრიშა ქსოვრელს ნამდვილი, მამაკაცური მეგობრობა აკავშირებდათ; მათ მშობლიური ქალაქის უსაზღვრო სიყვარული აახლოებდათ. და მართლაც, თხემით ტერფამდე ნამდვილი თბილისელები, ისინი ჩვენს დედაქალაქს ლაზათსა და კოლორიტს მატებდნენ. ამ ორმა დიდმა პროფესიონალმა შესანიშნავად იცოდა ქართული სუფრის მადლი და მნიშვნელობა, მოლხენა იცოდნენ — მუსიკით, სიმღერითა და იუმორით სავსე მოლხენა.

უნდა გენახათ, რა სიყვარულითა და პატივისცემით ექცეოდა გრიშა ქსოვრელი ვახტანგ სალარიძეს, რომელსაც მუსიკალური კომედიის თეატრის უბადლო მსახიობად თვლიდა. „ვახტანგ სალარიძე დიდი მსახიობი და ძველი თბილისის ტრფიალია, განუმეორებელი თბილისური შარმი აქვს, მისნაირები აღარ იქნებიან...“ — ეს აწ გარდაცვლილი გრიშა ქსოვრელის სიტყვებია.

ბედნიერად ვთვლი თავს, რომ არაერთხელ ვყოფილვარ მათი შეხვედრის მოწმე. ისინი ძველ თბილისს იგონებდნენ, გარდასულ დღეებსა და ამქვეყნიდან წასულებზე საუბრობდნენ...

ძველ თბილისს განუმეორებელი კოლორიტი ჰქონდა. ჩვენში დღესაც არსებობს ბევრისმომცველი, თითქმის პოეტური სიტყ-

ვა — ქალაქელი, მისი მნიშვნელობის გადმოცემა შეუძლებელია — ეს თბილისელი კაცის სინდის-ნამუსი, ადამიანობა, ვაჟკაცობა და კიდევ ბევრი რამ არის...

„ქალაქელობა — ეს ადამიანის შინაგანი სამყარო, ცხოვრების წესი და ქცევის მანერაა — სახლში, ქუჩაში, სუფრასთან, ეს დედის რძესთან ერთად შეთვისებული სიყვარულია, ადამიანის სიყვარული! ქალაქელობა — ჩვენი ძმობა, მეგობრობა, პატივისცემა და საუკეთესო ადამიანური თვისებებისადმი რწმენაა, ჩვენი უფლება და მოვალეობა...“ — ვახტანგ სალარიძის ამ სადღეგრძელოს ხშირად იმეორებდა გრიშა ქსოვრელი, თან დააყოლებდა: — გინესის წიგნის ქართული ვერსია რომ არსებობდეს, ვახტანგ სალარიძეს აუცილებლად შეიყვანდნენ, თან არაერთი მუხლითო.

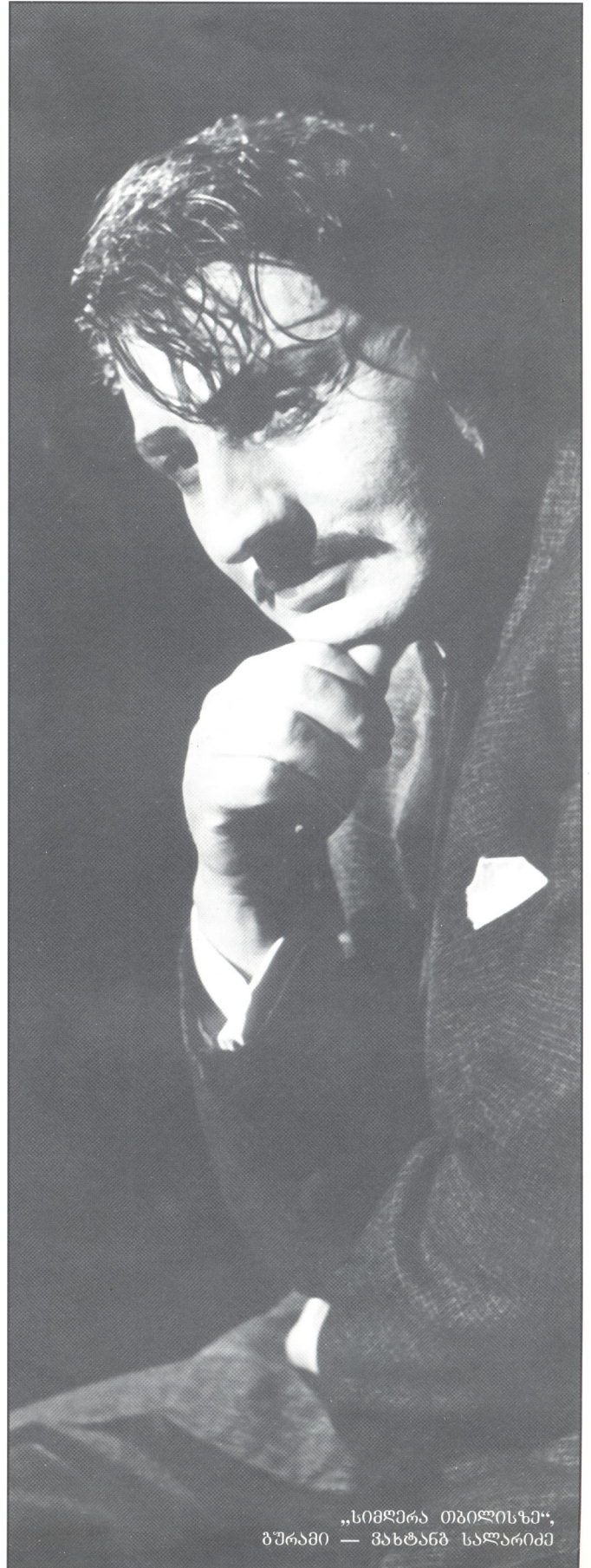
„სიონისუბნელი“ — ასე ეძახდა გრიშა ქსოვრელი ვახტანგ სალარიძეს, თავის მხრივ ბატონი ვახტანგიც ბევრ საინტერესოს ყვებოდა სახელგანთქმულ მედუდუკეზე. იხსენებდა, რომ ორმოციან წლებში თვით ლეგენდარულმა ჯანო ბაგრატიონმა მიიწვია გრიშა ქსოვრელი თავის ანსამბლში, შემდეგ კი ამ უკანასკნელმა შექმნა მედუდუკეთა ანსამბლი „სოილარი“, რომელმაც დაარსების პირველი დღეებიდანვე გაითქვა სახელი.

მახსოვს, ერთხელ ბატონ ვახტანგს ვკითხე: — გრიშა ქსოვრელმა, ესტრადის ასეთმა გამოჩენილმა და პოპულარულმა ოსტატმა, სცენა როგორ დატოვა-მეთქი. „დუდუკს ახლა მარტო ქართული სუფრა აცოცხლებს, გრიშას კი დუდუკის გარეშე არსებობა არ შეუძლია!“ — ასე მიპასუხა ქსოვრელის ნიჭის დიდმა თაყვანისმცემელმა.

არც ისე დიდი ხნის წინათ, ვახტანგ სალარიძის თხოვნით, რომელიც თავის დაბადების დღეს აღნიშნავდა, ძლივს მოვებნე გრიშა ქსოვრელი. როგორც კი ბატონი ვახტანგის სახელი გაიგონა, მიუხედავად მოუცლელობისა, ყველა საქმე მაშინვე გადადო და თბილისის ძველ უბანში მდებარე რესტორან „ქალაქურს“ მივაშურეთ. საზეიმო მაგიდას უსხდნენ 85 წლის ვახტანგ სალარიძისა და მისი ერთადერთი ვაჟის დავითის მეგობრები და კოლეგები, როგორც იტყვიან — მამები და შვილები. უფროსმა თაობამ უმცროსებს ადროვა, ლაპარაკით გული მოეჯერებინათ. შემდეგ კი უფროსთაგან რომელიდაცამ მორიდებით წამოიძახა: „მოდით, ვიქეიფოთ, მეგობრებო!“ და აი, საოცრება დაიწყო... ვახტანგ სალარიძის შეიდათეულ წელს გადაცილებულმა მეგობრებმა, თვით ბატონ ვახტანგსა და გრიშა ქსოვრელთან ერთად, დაუკრეს, იმღერეს, ისე მოიღვინეს, რომ რესტორნის მრავლისმომსწრე პერსონალმაც კი დაივიწყა თავისი საქმე და მოჯადოებული შესცქეროდა ამ მართლაცდა საოცარ წარმოდგენას, რომელიც, სამწუხაროდ, აღარ განმეორდება...

ეს ორი ხელოვანის, ორი ნამდვილი თბილისელის უკანასკნელი შეხვედრა იყო. ...ახლაც მესიზმრება ქართული სუფრა, განთიადისას, ტკბილად ჩათვლემილს, თითქოსდა შორიდან ჩამესმის გრიშა ქსოვრელის დუდუკის კვნესა და ვახტანგ სალარიძის ხავერდოვანი ხმა, ჩემს წინ ჯადოსნური სამყარო იშლება — ზღაპარით ვხედავ ძველ თბილისს და მის უკვდავ პერსონაჟებს — ვახტანგ სალარიძესა და გრიშა ქსოვრელს...

ლევან დოლიძე

„ნიმწერა თბილისში“,
ბურამი — ვახტანგ სალარიძე

ვასო აბაშიძის სახელობის მუსიკალური კომედიის სახელმწიფო თეატრის მთელი ღასი

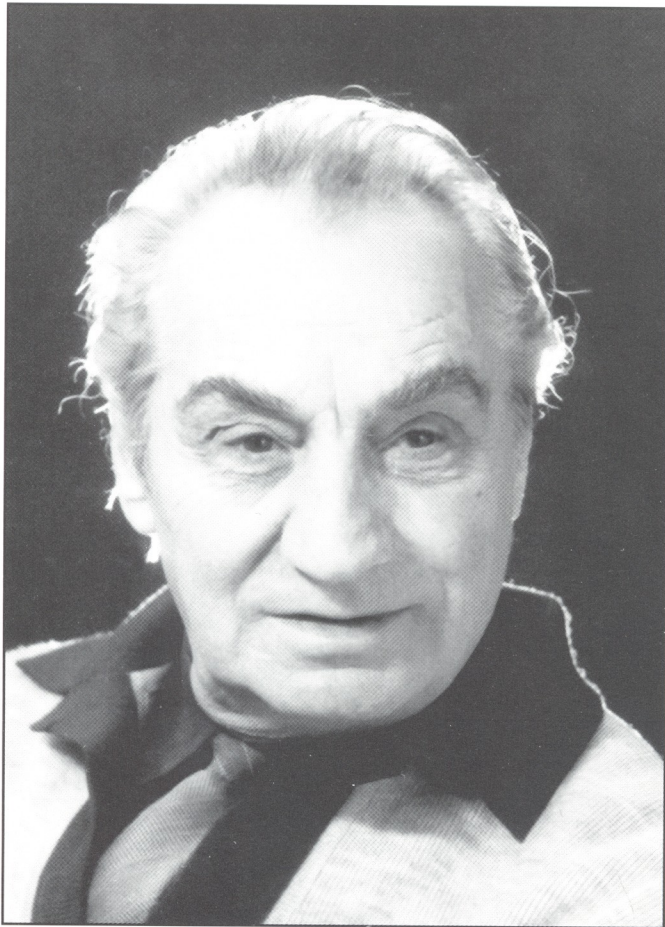
ვახტანგ სალარიძე იმ შემოქმედთა პლეადას ეკუთვნის, ოციანი წლების მიწურულს რომ გამოვიდნენ სამსახიობო ასპარეზზე. შვიდი ათეული წელია ატკობს იგი ქართველ მაყურებელს თავისი შეუდარებელი ხმით, დიდი არტისტული ტალანტითა და მომხიბლავი პლასტიკით. „მხიარული ჟანრის რაინდი...“ — ასე შეარქვეს მას და ამ სიტყვებით ყველაფერია ნათქვამი. მართლაც, ქართული საოპერეტო ხელოვნების განვითარებაში უმნიშვნელოვანესი წვლილი ვახტანგ სალარიძეს მიუძღვის. იგი მუსკომედიის თეატრის პატრიარქია — ოპერეტის დიდი თაყვანისმცემელი და პოპულარიზატორი. მადლიერი მაყურებელი მუდამ მხურვალე ტაშით

აჯილდოებდა და ახლაც აჯილდოებს ბატონი ვახტანგის ყოველ გამოსვლას სცენაზე, თაყვანისმცემლები არასდროს მოკლებია ამ უბადლო მსახიობს.

ვახტანგ სალარიძე სულით-ხორცამდე ქართველი ვაჟკაცი, უნიჭიერესი შემოქმედი, ნამდვილი თბილისელი და უცვლელი თამადაა.

მეოცე საუკუნე იწურება! ბატონო ვახტანგ, გისურვებთ, ასევე მხნედ, ასევე ღამაზად შეგებიჯებინოთ მესამე ათასწლეულში, როგორც დღეს ხართ. ჯანმრთელობა, შემოქმედებითი წარმატებები და ბევრი, ბევრი სიხარული ნუ მოგიშალოთ უფალმა.

მედეა ჩახავა

საქართველოს კრეზიდეტის
ბრძანებულება

№281 1996 წლის 18 აპრილი ქ. თბილისი

ვ. სალარიძის ღირსების ორდენით
დაჯილდოების შესახებ

ქართული თეატრალური ხელოვნების დარგში ხანგრძლივი ნაყოფიერი მოღვაწეობისა და თბილისში მუსიკალური თეატრის დაარსებაში დიდი წვლილისათვის თბილისის ვ. აბაშიძის სახელობის მუსიკალური თეატრის მსახიობი საქართველოს სახალხო არტისტი ვახტანგ სალარიძე დაჯილდოვდეს ღირსების ორდენით.

ე. შვევარდნაძე

ე. შვევარდნაძე

 ПРАВИТЕЛЬСТВЕННАЯ ТЕЛЕГРАММА МИНИСТЕРСТВО СВЯЗИ СССР	
Для заметок адресата	
5 ПРИБ ГО ЧАС МИН	ПРАВИТЕЛЬСТВЕННАЯ ТБИЛИСИ ТЕАТР МУЗЫКАЛЬННОЙ КОМЕДИИ САЛАРИДZE № св. ВАХТАНГУ ДАВИДОВИЧУ =
Бланк № 322 *	Передал _____
Принят _____	
ПР МОСКВА 3/3103 46 4 1513 =	
УВАЖАЕМЫЙ ВАХТАНГ ДАВИДОВИЧ СЕРДЕЧНО ПОЗДРАВЛЯЮ ВАС С ВЫСОКОЙ ПРАВИТЕЛЬСТВЕННОЙ НАГРАДОЙ ТИРЕ ОРДЕНОМ ДРУЖБЫ НАРОДОВ ТЧК ОТ ВСЕЙ ДУШИ ЖЕЛАЮ ВАМ ДОБРОГО ЗДОРОВЬЯ ЗПТ НОВЫХ ТВОРЧЕСКИХ УСПЕХОВ ЗПТ ВДОХНОВЕННОГО ТРУДА НА БЛАГО НАШЕЙ ВЕЛИКОЙ РОДИНЫ=МИНИСТР КУЛЬТУРЫ СОЮЗА ДЕНИЧЕВ=	
2. 3933 1979	

საბჭოთა კავშირის კულტურის
მინისტრის კატრე ღემიჩევის
სამთავრობო მუსელოცი დეკეზა
ვახტანგ სალარიძის ხალხთა
მემორბრების ორდენით დაჯილდოების
აღსანიშნავად

მარცხნიდან:

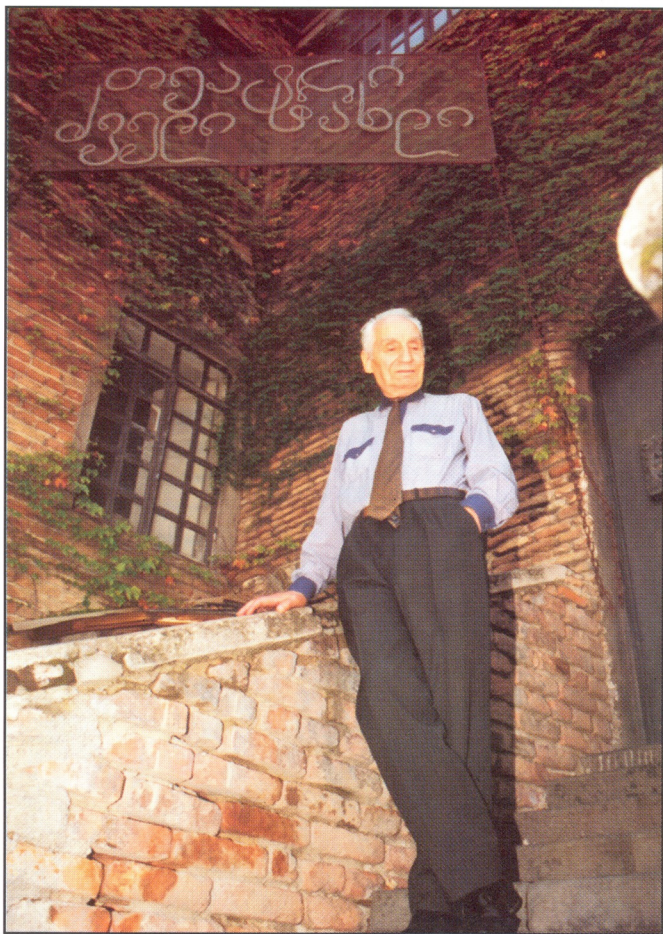
ზ. სალარიძე, ბ. იანვარაშვილი, ლ. აბაკელია (თეატრის მკვრავი), ე. ჩოხელი,
ზ. შელუბია (ბუნდის მსახიობი), წინ: შახბალოვი (ორკესტრანტი), ო. პახტაძე

ვინც ბატონ ვახტანგს შეხვედრია ცხოვრებაში ან სცენაზე, დამეთანხმება, რომ იგი გამორჩეული პიროვნებაა — თავისი კეთილშობილურობით, სიდარბაისლითა და დიდი ქართველობით. იგი ჭეშმარიტი შემოქმედია, საკუთარი ღამაზი ხმის ტემპრით, მომხიბლავი გარეგნობით, დრამატიზმითა და ფაქიზი იუმორით დაჯილდოებული. ვახტანგ სალარიძე 70 წელი ემსახურა ქართულ თეატრს. ახლაც მხნედ არის. ყველას გულშემატკივარია, საოცარი მეგობრობა იცის, ამიტომაც დღესაც დიდი სიხარულით ელიან მის გამოჩენას სცენაზე.

ძვირფასო ბატონო ვახტანგ! ჯანმრთელობას გისურვებთ, XXI საუკუნეშიც ისეთივე წარმატებით გაგეგრძელებინოთ სასცენო მოღვაწეობა და, რაც მთავარია, განახლებული ვასო აბაშიძის სახელობის თეატრის სცენის ფარდაც თქვენ უნდა გახსნათ.

დიდი პატივისცემით
ბობი ბებეჟკორი

საქართველოს სახალხო არტისტი,
მარჯანიშვილისა და სახალხო
პრემიების ლაურეატი

ვანტანო სალარიძის მუზეუმი — ქალბატონი თინა
და შვილიშვილი — ნატუა

„ჩემო თბილის-ქალაქო...“

ვანტანო სალარიძის ვაჟი — ღაზით სალარიძე
და რბალი — ნატო თათარაშვილი

ქ. თბილისის მერია

25.11.98

გ ა ნ კ ა რ გ უ ლ ე ბ ა

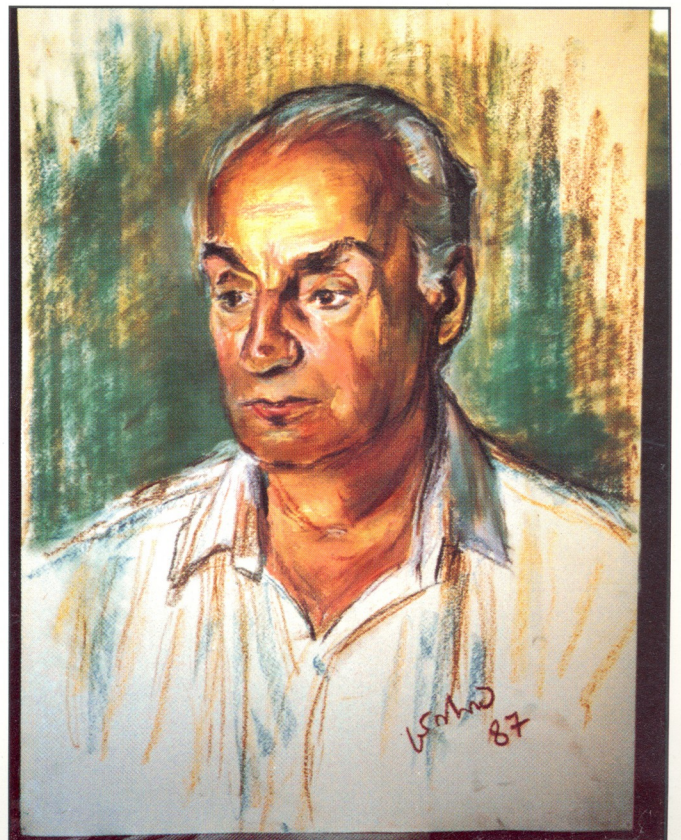
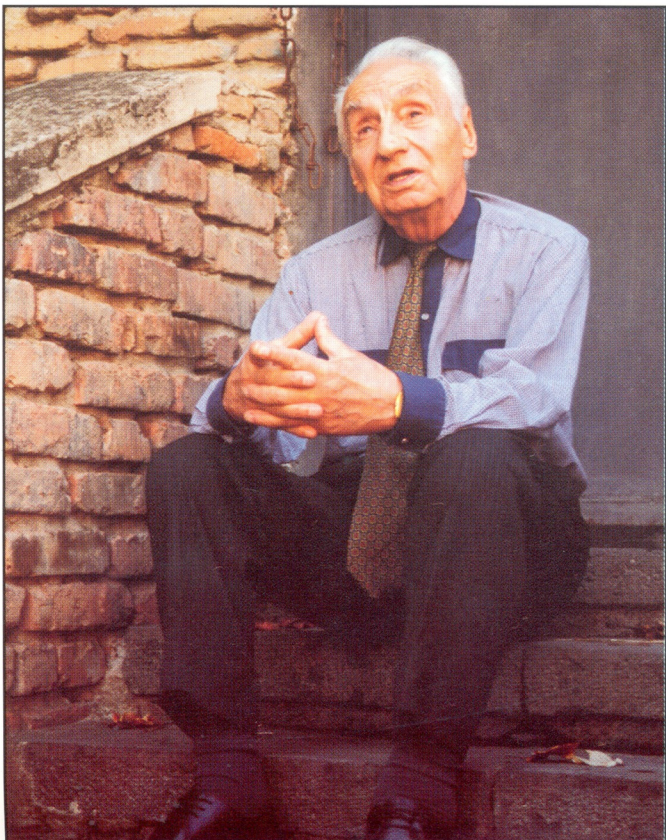
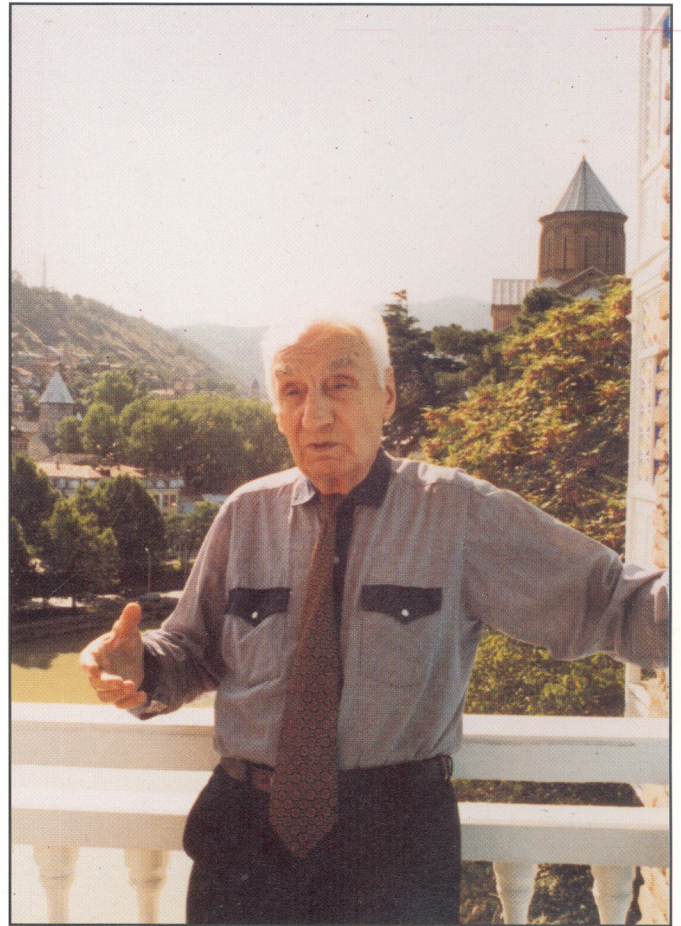
ქ. თბილისის საპატიო მთავარსამართლებელის
წოდება მიენიჭოს საქართველოს სახალხო
აღმშენებლის ვახტანგ სალადიძეს

ქ. თბილისის მერი

ო. ჯოდელავა

სახელოვან ბავშვს
თბილისის საპატიო მოქალაქეობას ულოცავს
მისი საყვარელი შვილიშვილი ნატაშა

სიონის საკათედრო
ტაძრის დეკანოზ მამა
ამირანთან ერთად

ღმერთო, დამილოცე ჩემი უფროსი ძმა

„ღიდ არს უფალი და საკვირველ არიან საქმენი მისნი“. როცა ადამიანი იქმნება, „ღ უფალი მას კონკრეტულ ტალანტს აძლევს. ბედნიერია ის, ვინც ამ ნიჭს სწორად გამოიყენებს და ჩააყენებს ხალხის სამსახურში. ამ მხრივ უბედნიერესია ბატონი ვახტანგი, ვინაიდან მას ბევრი ძიება არ დასჭირვებია და თითქმის მთელი საუკუნე თავის საყვარელ საქმეს ემსახურება — იგი უკვდავი მსახიობია.

ბედნიერი ვარ, რომ მის გვერდით წლების მანძილზე ვიზიარებდი იმ მოზღვავებულ ოვაციებს, რომელსაც მაყურებელი უმართავდა ბატონ ვახტანგს.

ბატონი ვახტანგი იმ კორიფეთა რიცხვს ეკუთვნის, რომელთაც შექმნეს ახალი ქართული თეატრი: აკაკი ხორავა და აკაკი ვასაძე, უშანგი ჩხეიძე და სერგო ზაქარიაძე, ვასო გოძიაშვილი და ვერიკო ანჯაფარიძე, დავით გამრეკელი და ბათუ კრავეიშვილი, პეტრე ამირანაშვილი, ნადეჟდა ხარაძე და ელენე ჩოხელი, თინათინ მერკვილაძე და ბარბარე იანვარაშვილი, რომელი ერთი ჩამოვთვალთ.

ბატონი ვახტანგი მათ შორის ბერმუხაა, რომელსაც მუშლი ვერ ერევა. მიხარია, რომ დღესაც ვაჟკაცურად დააბიჯებს იგი თავის საყვარელ თბილისში და თავისუფალ საქართველოში, რომელსაც მთელი ცხოვრება უმდერის.

ჩვენ სიონში შევხვდით ერთმანეთს, როდესაც იგი ლოცულობდა და სიამაყით იგონებდა უსაყვარლეს მამას, სიონის საკათედრო ტაძრის ყოფილ პროტოდიაკონს და მის საყვარელ უფროს ძმას.

ღმერთო, დამილოცე ჩემი საყვარელი უფროსი ძმა, მისი ოჯახი და მისი საყვარელი საქმე, მისი მეგობრები და გულშემატკივრები. ღმერთო, დიდხანს ატარე თბილისის ქუჩებში ლეგენდად ქცეული უკვდავი ვახტანგ სალარიძე, აწ და მარადის და უკუნითი უკუნისამდე. ამინ!

*ბატონ ვახტანგზე მუდამ ძლოცველი,
სიონის საკათედრო ტაძრის დეკანოზი*

ამირანი /ამირანაშვილი/

კაცი, რომელიც თესავს სიკეთეს

ბატონი ვახტანგი ღვთისნიერი კაცია, ამიტომაც ალაღია მასზე ღვთისგან ნაბოძები ეს ხანგრძლივი სიცოცხლე, რომელსაც ორი რვიანი — 88 ამშვენებს (ორი ცხრიანიც გვეზეიმოს, ამინ!).

ღმერთმა მოგცეს ჭირშიაც და ლხინშიაცო — იტყვიან ხოლმე ბატონ ვახტანგზე და სწორედ ასეა, ვისაც ლხინში უნახავს ბატონი ვახტანგი, დამემოწმება, რომ ძნელია მოძებნო მისი თაობის მეორე ადამიანი, რომელიც ისე ამშვენებდეს ქართულ ლხინს, ქართულ სუფრას თავისი თამადობით, სიტყვა-პასუხით, იუმორით და, რაც მთავარია, სიმღერით. არც მე ვარ ახალგაზრდა და მე ჩემს სიცოცხლეში არ მსმენია სუფრაზე ასეთი მომაჯადოებელი, ამაღლებული და რაღაც დაუოკებელი ტემპერამენტით შესრულებული სიმღერა. ერთი სიტყვით, სიმღერის ჯადოქარია, სუფრის მშვენებაა.

ახლა ჭირში როგორი თანადგომა იცის: ჩაგკიდებს ხელს და, ოთარაანთ ქვრივის არ იყოს, რკინის ქალამნებს ჩაიცვამს და სანამ ყველა საშუალებას არ ამოწურავს, სანამ სულ არ დაიხარჯება და სანამ გაჭირვებიდან არ ამოგოიყვანს, არ მიგატოვებს. ის არ ზოგავს თავის ავტორიტეტს, დიდ სიყვარულს ფართო მაყურებლისა, რომელიც სცენაზე გავლილი 70 წლის მანძილზე, თავისი ლამაზი და ჭეშმარიტი შემოქმედებით მოუპოვებია, ამიტომაც არის, რომ ვისაც რამე უთხოვია ბატონი ვახტანგისათვის, ყველა მაღლიერი პყავს!

ერთხელ, დაახლოებით 25 წლის წინათ სოხუმში ვიყავით გასტროლებზე. საღამოს სპექტაკლის დამთავრების შემდეგ ბატონმა ვახტანგმა მთხოვა, ზღვის სანაპიროზე გავისეირნოთ. ნაწვიმარი იყო, ზღვა ღელავდა. ქუჩაში არავინ ჩანდა. მხოლოდ მოაჯირზე, რომელიც კრავს ზღვის სანაპიროს, ვიღაც კაცი იყო ჩამომჯდარი და თვლემდა. უცებ კაცი გაქრა, ჩვენ მივცვივდით მოაჯირთან და რას ვხედავთ, ტალღები ხან მოახეთქებს ამ კაცს ამოშენებულ კედელს, ხან წაიდებს და ზღვაში ჩასობილ რკინეში გააკვებებს. ვხედავ, ბატონმა ვახტანგმა გახდა დაიწყო. რას აკეთებ-მეთქი, ვკითხე. „სომ ხედავ, კაცი იხრჩობა, უნდა ვუშველოთ“. იმ დროს ბატონი ვახტანგი სამოც წელს გადაცილებული იყო, რა მექნა, მეც მივბაძე ბატონ ვახტანგს და გადავეშვიტ ზღვაში, მაგრად ღელავდა ზღვა. ბევრი ვაი-ვაგლახის შემდეგ, როგორც იქნა, მივწვდით რკინეში გააკვებულ თითქმის დამხრჩვალ კაცს, შარვლის ტოტებში ჩავავლეთ ხელი და ნაპირზე ამოვართიეთ, ამასობაში ხალხი შეგროვდა. სასწრაფო დახმარებას გამოუძახეს და გონდაკარგული კაცი წაიყვანეს, სასტუმროში რომ მივედით, სულ იმ კაცზე ფიქრობდა, რამდენჯერმე შემეკითხა: ნეტა როგორ არისო. მეორე დღე გათენდა თუ არა, მაშინვე დამარეკინა სასწრაფოში. მორიგე ექიმმა გვითხრა: კარგად არის, გავიდა და ჩვენს წინ სასაუზმეში „პახმელიაზე“ გამოდისო. ბატონმა ვახტანგმა შვებით ამოისუნთქა — „კაცო, ჩვენ სომ სიკეთე გავაკეთეთ, კაცს სიცოცხლე ვაჩუქეთ“ და იმ დღეს ვხედავდი ბედნიერ კაცს, რომელიც დაახიჯებდა სოხუმის ქუჩებში. ამის შემდეგ ბევრჯერ მსმენია ბატონ ვახტანგისაგან ასეთი სიტყვები: „სიკეთე უნდა ვთესოთ ქვეყანაზე, სიკეთე“ და მართალია, მე პოეტი არა ვარ, მაგრამ ამ სიტყვებით შთაგონებულმა, ბატონი ვახტანგს დაბადების დღის აღსანიშნავად, პატარა საჩუქარი, პატარა ლექსი ვუძღვენი: „კაცი, რომელიც თესავს სიკეთეს“, რომელზეც ძალიან სასიამოვნო მუსიკა დაწერა კომპოზიტორმა ვაჟა ღურგლიშვილმა.

კაცი, რომელიც თესავს სიკეთეს

სიკეთე დავთესოთ, სიკეთე,
სიკეთე დავთესოთ ჩვენ.
სიკეთე დავთესოთ სუყველამ,
სიკეთით მივწვდებით მზეს.

თვალებში ჩავხედოთ ერთმანეთს,
შეცდომებს ნუ ვქექავთ ძველს,
სიკეთე ვეძებოთ, სიკეთე,
დღეს რაც რომ გვაკლია ჩვენ.

როდესაც მივდივართ ტაძრისკენ,
მიყვებით სიკეთის გზებს,
სიკეთე გვასწავლის სიყვარულს,
სიკეთე გვინათებს ბნელს.

ჩვენ ნუ გავიმეტებთ ერთმანეთს,
გულს ნუ ჩავუხერგავთ გზებს,
ნუღარ ვაზეიმებთ ბოროტ სულს,
ნუღარ გავიმწარებთ დღეს.

სიკეთე დაგვიცავს მუდამუჟამს,
სიკეთე ბოროტსა სძლევს,
დავთესოთ სიკეთე, დავთესოთ,
რომ ისევ მოვიმკათ ჩვენ.

ზურაბ კახიანი
საქართველოს სახალხო არტისტი

კაცი, რომელიც თესავს სიკეთეს

მუსიკა ვ. დურგლიშვილის
ლექსი ზ. კახიანის

ფართოდ

გაუი *mp* სი-კე-თე დაგ-თე-სოთ სი-კე - თე სი-კე-თე დაგ-თე-სოთ ჩვე - ენ

ქალი (ჯგუფთან ერთად) სი-კე-თე დაგ-თე-სოთ სუ-ყვე - ლამ სი-კე-თით მიგ-წვდე-ბით მზეს

გაუი თვა-ლებ-ში ჩავ-ხე-დოთ ერ-თმა-ნეთს შეც-დო-მებს ნუ ვქე-ქავთ ძველს

ქალი სი-კე-თე ვე-ძე-ბოთ სი - კე-თე დღეს რაც რომ გვაკ-ლი-ა ჩვენ — რო-დე -

mf საც თ — მიგ-დი-ვართ ტაძ-რის-კენ მიგ-ყვე - ბით

სი - კე თის გზებს სი - კე - თე გვას-წავ-ლის სიე - ვა-რუღს

სი - კე - თე გვი-ნა-თებს ბნელს სი - კე-თე გვი - ნა-თებს

ბნელს სი - კე - თე

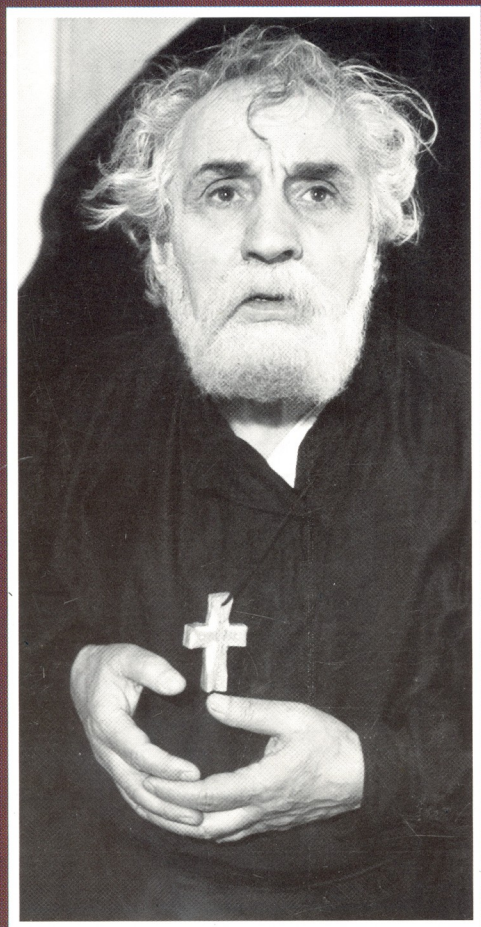
ჩვენ ნუ გავიშვებთ ერთმანეთს,
გულს ნუ ჩაგუხერგავთ გზებს,
ნულარ ვაზიშვებთ ბოროტ სულს,
ნულარ ვავიშვარებთ დღეს.

სიკეთე დაგვიცავს მუდამუჟამს,
სიკეთე ბოროტსა სძლევეს,
დავთესოთ სიკეთე დავთესოთ,
რომ ისევ მოვიშვებთ ჩვენ.

ბანახლუპულ მფობლიურ თეატრთან

წელი ქართულ სცენაზე

„მე ბედნიერი კაცი ვარ იმით, რომ ბევრი დიდი მსახიობის გვერდით მომიხდა მუშაობა და მათგან ბევრი რამ ვისწავლე, მაგრამ უბედური ვარ იმით, რომ ისინი ჩემი ხელით დავასაფლავე, – აი, ეს არის ჩემი ტრაგედია!“

„ჩვენი დამსახურება იმაშია, რომ შევქმენით ქართული მუსიკალური კომედიის თეატრი, რომელიც აუცილებლად უნდა მაყურებელს, რადგან ქართველი კაცის რჯულსა და სისხლში არის დატანებული მუსიკა, სიმღერა, სიცილი, ცეკვა და ეს ყველაფერი ამ თეატრში უნდა იყოს თავმოყრილი“.

„უფვარდათ ჩვენი თეატრი და ეს ბედნიერება იყო ჩვენთვის. როცა დავფიქრდები, ვგრძნობ, რამდენი ბედნიერი დღე განმიცდია მაყურებლისაგან. ეს ნამდვილი ბედნიერებაა“.

ვ. სულთნიძე